

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 109. szám
1940. május 17., péntek

Felolós-szerkesztő:
SZ. JAKAB GÉZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1-1938.

Többmillió hadseregek küzdenek Zeelandtól Szedánig

Mindenütt nagy erővel támadnak a német csapatok, amelyek most már a több helyen ellentámadásba menő szövetséges hadsereggel harcolnak — Aláírták a holland fegyverletételről szóló egyezményt — Svájcban megkezdődött az idegháború

Roosevelt ismét üzenetet küldött a Ducenak a béke megmentése érdekében

Washington. (Rador). A Havas-ügynökség jelenti: Roosevelt köztársasági elnök az Egyesült-Államok római nagykövetének közvetítésével összeköttetésbe lépett Mussolini miniszterelnökkel, akihez felhívást intézett a béke megmentése érdekében. A Newyork Times megállapítja, hogy az olasz kormányfőnek küldött felhívást szerdán kevéssel éjféli után készítettek el egy értekezleten, amelyen a kormányzóságok és a Fehér Ház képviselői vettek részt. A felhívást hajnali két órakor küldték el az Egyesült-Államok római nagykövetének, Philipsnek. A lap hozzáfűzi, hogy ezt a lépést annak a jelentésnek következtében tették meg, amely annak lehetőségéről szól, hogy Olaszország belép a háborúba. Illetékes helyen sem nem cátojják, sem meg nem erősítik a Newyork Times híréit.

Róma. (Rador). A Reuter-iroda jelenti: Illetékes olasz körök megerősítik azt a híradást, amely szerint Roosevelt, az Egyesült-Államok elnöke Ciano gróf külügyminiszter útján személyes üzenetet küldött Mussolini miniszterelnöknek. Az üzenetet szerdán kézbesítették ki. Tartalmáról azonban semmi sem került nyilvánosságra.

Washington. Az United Press harctéri tudóstója jelenti a belga hadszínterről: Kedden a Namur környékén megindult küzdelemben német részről 2 millió ember vett részt a harcokban. Németország főcélja a csatornán való átvonulás, mert ha ez sikerül, akkor hátra kaphatja a szövetséges erőket. A Maastól északnyugat felé való előnyomulás esetén a németek kiszoríthatják az ellenséget Brüsszellelől.

Bern. (Rador). Svájc szerdán élte át az idegek háborújának első napját. A lakosság a tüzezőbát kiálta, bár az álhírek hadjárataival demoralizálni akarták a lakosságot. A városokban elterjedt annak a híre, hogy Olaszország hadállapotba lépett és a hatóságok nem tudták ennek ellenkezőjét hivatalos jelentésekkel bizonyítani, úgy hogy bizonyos körök kihasználták ezt a helyzetet és már mint tény közölték mindenfelé Olaszország hadbalépésének híréit. A „tájékozott” körök úgy tudták, hogy Olaszország csak Angliának üzent háborút, míg Franciaországnak nem. A lakosság azonban nem vesztette el hidegvérét, noha látta a rendkívüli határozottságot, amellyel minden csapatot a kijelölt helyre küldtek.

Német vélemény:

„A Maginot-vonal most már nem tekinthető megsebezhetetlennek”

Berlin. (Rador.) Hess alezredes, katonai szakértő hosszabb cikket ír a folyamatban lévő német hadműveletekről a Völkischer Beobachter mai számában. „Az első hét folyamán — írja, — három határozott eseményt eredményeztek ezek a hadműveletek:

Betörést Franciaországba, a holland erődítmények elfoglalását és Belgium több, mint felének bekerítését, valamint a harmadik: gyors előrehaladás a tengerpart felé, ami új fenyegetést jelent Anglia számára.

A holland hadsereg jól harcolt, de nem tudott ellenállni a német hadsereg erős nyomásának. Az Albert-csatorna melletti fontos állások elfoglalása és Lüttich erődjének bevétele új helyzetet jelentett Belgium számára is. Különös figyelmet érdemel az előretörés Namurtól északra, mert ez

közelebb hozza a német haderőt az angol ellenséghez, de emellett megnehezíti annak a fenyegetésnek a beváltását is, hogy a szövetséges csapatok megszállhassák a német katonai szempontból annyira fontos Rajna és Ruhr vidéket.

Kisebbs jelentőségű ugyan a Maason való átkelés, de mégis dicsőség dagasztja azoknak a német katonáknak a keblét, akik hosszú idő után

most ismét francia földre léphettek.

Hasonlóképpen igen nagy jelentőséget kell tulajdonítani annak, hogy a német csapatok

megvetették lábukat a Maas-folyó balpartján és ezáltal

a német haderő számára megnyitották az utat a Maginot-vonalhoz, amely most már nem tekinthető megsebezhetetlennek.

Sziréna — mint titkos fegyver

Berlin. A német főparancsnokság e hó 11-i jelentésében feltűnt, hogy „újfajta támadóeszköz” igénybevételével sikerült az Ebeny Mael lüttichi erődü elfoglalása. Most derült ki, hogy a titokban tartott és állítólag emberéletet gyáltalában

Páris jelenti:

„A Maginot-vonal sértetlen, Szedántól északnyugatra a helyzet komoly”

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökség a következőkben foglalja össze a harctéri helyzetet:

„A németek egész napon át támadtak Szedántól északi és déli irányban. Az ellenség heves támadásait légi egységek támogatták, melyeket a németek nagy előszeretettel használnak tüzéségi gyengeségük kiegyenlítéseképpen. Ezen a vidéken, ahol a német nyomás a leghevesebb volt, a francia csapatok kedvezően alakuló ellentámadást vezettek a Maas mentén és Szedán közelében. A Szedán melletti német éket az ellenség erőfeszítése ellenére sem tudták kiszélesíteni. A Maginot-vonal sértetlen és Szedán ellenáll. A várostól nyugatra a németeknek sikerült részt ütniük a fronton. Ezzel szemben Szedántól északnyugatra a helyzet komo-

nyomulástól a német támadóeszközök közé tartozik a — sziréna is. A zuhanó repülőgépekre szerelt sziréna bugása —, a mely ha különösen hosszabb ideig zeng a fülbe, — olyan idegállapotba hozza az embert, amit talán csak így lehet kifejezni: „nekem már minden mindegy...” A lüttichi erődü katondái is e hangulat áldozatai lettek, nem törődtek a támadó ejtdernyős katondákkal, akik éppen úgy mint a szirénás gépek pilótái, különleges túlkagylóval felszerelve támadtak. Ilven különleges, a halló szerveket védő készülékkel máskülönbén felszerelték már a német rohamcsapatokat is.

Róma. (Rador.) A Stefani iroda jelenti: Az új német titokzatos fegyverrel kapcsolatban a Lavoro Fascista több a liegi erődnél foglyul esett belga katonai nyilatkozatát közli. Hesse alezredes, német vezérkari tiszt kijelentette, hogy egy adott pillanatban sem az ágyuk, sem a gépfegyverek nem folytathatják működésüket az új német fegyver miatt, mások viszont azt állítják, hogy ez a fegyver egyszer és mindenkorra megszűnt működni. Az ellentétes nyilatkozatok folytán — írja a lap — nyitva áll a kérdés, hogy vajon az új fegyver, amelyet a német ejtdernyősök használnak, csak az emberekre, vagy pedig a fegyverzetekre is hatással van-e.

Berlin cáfoja:

Berlin. (Rador.) Az a hír jelent meg több külföldi lapban, amely szerint Berlin város főállatorvosát az elmúlt napokban kivégezték volna, mert ellenezte a Führer-politikáját. Ez a hír nem felel meg a valóságnak — jelentik német hivatalos körök.

Német repülőgépek Páris környéke felett

Páris. (Rador.) Ellenséges repülőraj csütörtök reggel Páris környéke felett felderítő repülést végzett, amelynek során egyetlen bombát sem dobtak le. Egy ellenséges bomba vetőt lelőttek, egy francia vadászgép is elveszett.

Róma. (Rador.) A Messagero című olasz lap hangsúlyozza, hogy a holland és a belga partok német meghódítása után Anglia a közvetlenül fenyegetett. Ez az Anglia szíve felé irányuló közvetlen fenyegetés valóban új tény és a lezúrtosabb a mai háborúban. A közeli napokban, ha majd a Maas-folyó körüli harcok eldőlnék, lehetséges, hogy Németország a tengeren és a levegőben erélyes támadást intéz közvetlenül Anglia ellen.

lyabb. A németek átkeltek a Maas folyón és páncélos csapatokat dobtak harcra. A francia vezérkar megjegyzi, hogy a német páncélos csapatok által érintett pontokat a legnagyobb titoktartással kezelik és ezeknek a pontoknak közlése a helyzetet nem is világítaná meg kellőképpen.

A csütörtök délelőtti hadijelentéssel kapcsolatban a francia nagyvezérkar megbízottja kijelentette, hogy most már nem kell hallgatni.

A Maas-menti csata kimélyült. A szövetséges hadereje helyén van, hogy a német páncélos divíziók offenzíváját szétverje. A németek csak Szedántól észak-

A Magyar Népközösség ismeretterjesztő előadása

május 19-én, vasárnap délután 5 órakor a Mosótyz-telepi Katolikus Körben

„Konyhakerti zöldség és gyümölcsfélék aszalása és eltartása” címen

Előadó:
Biró Pál
gazdasági
felügyelő

nyugatra léptek át a Maas-folyón s Sedan-Namur vonalon gépesített egységeket dobhat harcra. Sedan környékén a francia ellentámadások szerda este visszaverték a régi helyzetet. Sedan és Svájc között a Maginot-vonal teljesen érintetlen. Namurtól északra Escautnál az ellenfelek csapatainak zöme érintkezésbe lépett. Valamennyi német támadást visszaverték.

A francia fővárosban a szerdai katonai helyzetet a következőképpen ítélik meg: Északon a szövetséges csapatok, amelyeknek támaszpontja Anvers, érintkezésbe léptek a Zeelandot védelmező csapatokkal. Anvers és Namur között a német csapatok és a szövetségesek derékhadai találkozottak. Ezen a vidéken már a második nagy csata kezdődött meg.

Namur és Sedan között a harcok a Maas folyó balpartján folytak, ahol a német páncélos osztagokat szétszórta és nem tudtak kapcsolatot felvenni a gyalogságokkal. A francia főparancsnokság ezen a frontszakaszon a páncélos osztagokat vetette harcra. Sedannál a németek nem tudták behatolni a város keleti részébe, miután a franciák a Maas mentén heves ellentámadásba mentek át.

Sedantól egészen a svájci határig a helyzet változatlan és csak helyi jelentőségű összecsapások voltak.

francia gyalogság ellentámadásba ment át és sikerült a németeket visszaszorítani. A Maas egyik helyén a német csapatok tízenhat kilométernyire hatoltak be az országba.

Az ellentámadás tízenegy kilométernyire visszavetette a németeket, akik tegnap este már csak öt kilométernyire álltak a határtól.

Mindazok az események, — folytatta Frossard propagandailgyi miniszter — amelyek a nyugati fronton bekövetkeztek, nem érik várakozással a szövetségeseket. Minden eshetőséggel számoltak a háboru kezdetekor és a vezérkarok elkészítették a terveket arra az esetre is, ha Hollandia kiválik a harcoló nemzetek sorából. Mindent előre látnak és változatlanul hisznek végső győzelmükben.

Tegnap veszteségeink komolyak, de a németek vesztesége legalább négyszerese a mi veszteségeinknek. A sikerteljes légi harcok során kevés gépet veszítettünk, kivéve Sedan mellett, ahol a német támadás ellensúlyozására áldozatokat kellett hoznunk.

Sedan környékén 36 repülőgépet veszítettünk.

de ezzel az áldozattal szemben sikerült a német támadást visszavetnünk és a németeknek óriási kárt okoznunk.

Lüttich és Namur erődei a belgák, Németország szövetségesek kezében vannak. Lüttichnek csupán egyik erődjét foglalták el a németek. A többi erődből heves ágyútűzés folyik a németekre. (Rador.)

Lipót belga király rádiószózata a lüttichi erőd védőinek

Brüsszel. (Rador.) Lipót belga király a brüsszeli rádión csütörtök délelőtt üzenetet küldött a lüttichi erődök védőinek. Az üzenet így hangzik: „Álljatok ellen a végsőkig a hazá megvédelmezésében. Büszke vagyok rátok.”

A háboru leghévesebb légitámadása német területek ellen

London. (Rador.) A légügyi minisztérium jelenti: „A brit légihaderő az elmúlt éjszaka folyamán a Rajna-tól keletré heves légitámadást intézett azok ellen a vasútvonalak és utak ellen, amelyek a német haderők számára a Belgium és Luxemburg elleni felvonulást támogatják. Az egész éjszaka tartott a támadás és ezek során az angol repülők legalább 5 tonna bombát dobtak le. Az utakon és a vasútvonalakon a forgalmat teljesen lehetetlenné tették számos ponton és sok helyen a tűz következtében robbanások következtek. Ez volt a leghevesebb támadás, amelyet az angol királyi légi haderő a háboru során intézett. Az angol repülők ennek a támadásnak során 12 német repülőgépet elpusztítottak.

Páris. (Rador.) A Havas jelenté, hogy csütörtök délelőtt egy holland hadihajó kört ki az egyik angol tengerparti helységben. A hajón igen sok belga, hollandi és lengyel menekült volt.

London. (Rador.) Az angol légügyi minisztérium jelenti, hogy a Maas-folyó és Sedan körül történt tegnapi összecsapás alkalmával az angol légihaderő a franciákkal együtt

alacsonyan repülve számos eredményes támadást hajtott végre az ellenséges csapatok és tankoszlopok ellen.

A támadás rendkívül sikeres volt, két állandó és két pontonhidat szétromboltak. A légi harcok során legalább 15 német gépet lelőttek, 35 angol gép nem tért vissza támaszpontjára. Több gép legényiségének azonban idősebb segítésével sikerült megmenekülnie.

Zátonyra futott egy megsérült angol torpedóromboló

London. (Rador.) A brit admirálisok jelenté, hogy a Valentine nevű torpedóromboló a holland partok közelében, légitámadás következtében megsérült, később pedig zátonyra futott. Az áldozatok száma még ismeretlen, de azt hiszik, hogy nem jelentős.

Aláírták a holland fegyverletételről szóló egyezményt

Berlin. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: A Rotterdam mellett Reinstald holland helységben szerda délelőtt találkozott Winckelman tábornok, a holland csapatok főparancsnoka a szemben álló német csapatok parancsnokával, a fegyverletétel megállapodás aláírása ügyében. A tárgyalás céljaira a helység iskolájának egyik szobáját rendezték be. A német tábornok valamivel 9 óra után érkezett meg néhány vezérkari tisztje kíséretében. Az itt összegyűlt német katonák s a helység lakossága feszült figyelemmel várta a holland küldöttség érkezését. Valamivel 10 óra előtt érkezett egy fehérzúzlós gépkocsi, majd az ezt követő kocsiban érkezett Winckelman tábornok, három vezérkari tisztje kíséretében. A tábornokot és kíséretének tagjait

bevezették a tárgyalóhelységbe, ahol a német tábornok néhány szóval köszöntötte a holland küldöttséget, majd ismertette előtűk a megállapodásról felvett jegyzőkönyvet, a melyet mindkét részről aláírták. Ezután Winckelman tábornok gépkocsiján Hágába utazott.

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti. Az egyik francia hírszolgálati ügynökség londoni közleményét terjesztett, amely szerint a londoni holland követség egyik tisztviselője kijelentette, hogy Winckelman holland tábornok felhívása nem szólt a haditengerészethez is. A tény az, hogy a felhívást Winckelman tábornok a szárazföldi és tengeri haderők parancsnoka az egész holland hadsereghez intézte

A német hadvezetőség jelenti:

„Szárason, vizen és levegőben sikerrel harcol a birodalmi véderő”

Berlin. (Rador.) A német véderő főparancsnoksága a következő közleményt adta ki:

Hollandiában a német csapatok a megadást feltételek megtárgyalása után bevonultak Hágába és Amszterdami. Belgiumban az ellenséges csapatok Anvers erődjében, Dylenél és Namur várában fejtenek ki ellenállást. Namurtól délnyugatra a német csapatok a Maas mentén újból legyőzték a francia páncélos osztagokat. Sedantól délre a francia harcokocsik ellentámadásait a német egységek visszaverték és számos nagytípusú harcokocsit megsemmisítettek. A Mosel és a Raina között a német állásokat előretolták. Saarlouistól és Lautenburgtól nyugat felé. A német légi haderő május 15-én heves támadást intézett az ellenséges csapatok és közlekedési vonalak ellen. Sok harcokocsit lelőttek. Légi harcok során egyébként 46 ellenséges repülőgépet pusztult el, megszámlálhatatlanul számos repülőgépet megsemmisült a földön is. Összesen május 15-én 98 ellenséges repülőgépet lőttünk le, illetve pusztítottunk el. Német részről 18 repülőgépet tekinthető elvesztettnek. A holland és a belga partok mentén két ellenséges torpedórombolót és három kereskedelmi hajót ért bombatalálat és ezek elsüllyedtek. Közöttük van egy 12.000 tonnás hajó is, azonkívül másik négy kereskedelmi hajó és két torpedóromboló is megsérült. Egyik tengeralfőttörőnk megsemmisült egy detrójeum-tankhajót és egy fellegyverzett kereskedelmi hajót. Az elmúlt éjszaka folyamán az ellenséges repülőgépek elrepültek a német birodalom nyugati része felett és tervszerűtlenül nagymennyiségű bombát dobtak le, de jelentősebb károkat nem okoztak. Több polkárál személv meghalt, katonai célpontokat azonban nem is támadták és így kárt sem okoztak hennük. Narviknál a német csapatok ismét visszaverték az ellenséges támadásokat és súlyos veszteségeket okoztak a támadóknak. Narviktól északra is megerősítettük állásainkat.”

Frossard propagandaminiszter a francia ellentámadásról

Páris. Frossard francia propagandailgyi miniszter a rádión tegnap este a következőket mondotta:

— Tegnap heves harcok tomboltak a belga és a francia határ mentén. A németek emberanyagot nem kímélve egymásután rohamba vezényelték motorizált osztagaikat, tankjaikat. A németek támadásait mindenütt visszavertük. A küzdelemnek egy Franciaország számára fontos tanulsága akadt. A francia tankokról beigazolódtott, hogy határozott fölényt jelentenek a német tankokkal szemben. Ahol a francia tankok támadást hajtottak végre, az ellenséget visszaszorították.

— A legsúlyosabb harcok Sedan körül folytak le, ahol

a német hadseregnek sikerült a Maas-folyón átkelnie.

A németek a Maas-folyón már négy hidat építettek és azokon szállították át ágyúikat, páncélos kocsijaikat, tankjaikat. A hadvezetőség parancsára egyszerre 150 angol és francia repülőgép indult el a német vonalak ellen. Ez a hatalmas légitámadás megállította a német előnyomulást.

Amszterdamba bevonultak a németek

London. (Rador.) Amszterdam városát elfoglalták a német csapatok. Az első osztagok délután 1 órakor érkeztek a külvárosba, ahol a városi tanácsosok, élükön a főpolgármesterrel fogadták a német motorizált egységeket.

London. (Rador.) Vilma holland királynő tegnap rádióbeszédet intézett az angol néphez:

— Népem és én reméltük — mondotta a királynő — hogy sikerül a háborút kiküszöbölni és elfogadható alapot teremteni a tartós békére. Most már úgy látszik, hogy minden imánk hiábavaló volt. Hollandia és Belgium el volt szánva semlegességének megőrzésére és felajánlotta jószolgálatát a hadviselőeknek. Lelkiismeretem tiszt

1182 millió dolláros hadihitelt kér Rooseveltt

Washingtonból jelentik: Rooseveltnak a képviselőházhoz küldött üzenetében 1182 millió dolláros hitelnyújtást kért katonai célokra. Az elnök üzenetében rámutat arra, hogy az Egyesült-Államoknak mindent meg kell tenni, hogy az események ne érjék készületlenül.

A Havas-Iroda jelentik: Washingtoni hivatalos körökben úgy tudják, hogy az új nemzetvédelmi hitelek felosztása a következő lesz: 1. tankok, légvédelmi tüzéség és önműködő legyverek 750 ezer főből álló hadsereg és 250 ezer tartalékos számára. 2. Hétezer új pilóta kiképzése a légihaderő részére. 3. A jelenleg építés alatt álló hadihajók munkájának gyorsítása és a haditengerészeti repülőik számának szaporítása. 4. A panamai, hawaii és portoricoi partvédelem megerősítése. 5. Kétszáz darab négymotoros bombavető repülőgép vásárlása. A szenátushoz beérkezett jelentések szerint az amerikai repülőgépgyárak ebben az évben 17 ezer repülőgépet képesek előállítani.

Newyork. (Rador.) A Newyork Herald Tribune írja: A legjobb megoldás, amely a legkevésbé anyagi és véráldozatba kerülne az volna, ha nyomban meglizennénk a háborút Németországnak. A német hadigépezet nemcsak erős de borzalmas is és az Egyesült-Államok nem csukhatják be szemüket ezen tény előtt.

Washington. (Rador.) Hull külügyminiszter beszédet mondott és ebben a következőket jelentette ki:

— Nem csukhatjuk be szemünket azon események előtt, amelyek a másik világ részében történnek és nem álltathatjuk magunkat azzal a reménnyel, hogy ami tőlünk távol történik, az bennünket nem érint. Egy nemzetközi összeomlásból származó anarchia jellemzi legjobban a távoli horizontot. Meg vagyunk győződve arról, hogy a fenyegetésnek ez a szelleme az egész civilizált emberiség létét veszélyezteti, minden embert épp úgy, mint minden nemzetet. A mi országunk, amely a legnagyobb elhatározottsággal óhajtja a békét megővni, még így sincs biztosítva az ilyen fenyegetésektől és nem tudhatjuk, hogy határainkon kívül a világ nagyrésztét mikor veszi birtokába a nemzetközi anarchia ereje.

Fennállásunk óta soha sem volt nagyobb szükség a megértésre és az egyesülésre, mert nálunk minden állampolgár felelős azért, hogy a világ eseményei miképpen befolyásolhatnak bennünket.

Az Egyesült-Államok a jelenlegi körülmények között nem tehetnek egyebet, minthogy katonai programjukat kibővítsék és

teljesen felkészülnének lojaink és érdekeink biztosítására.

Sohasem volt nagyobb szükség arra, mint most, hogy az amerikai állampolgárok a legnagyobb erőfeszítéssel támogassák az ország kormányát. Sokmillió ember az események következtében kiábrándulás, kétség és elkésztetés áldozatává vált és éppen mi, akik hiszünk a nemzetközi törvények örökkévalóságában, vagyunk kötelesek mindent megtenni annak érdekében, hogy a törvény és az erkölcs győzzön az erőszak felett. Én a magam részéről bízom ebben a győzelemben.

Washington. (Rador.) A Havas ügynökség jelentik: Politikai körökben különböző kezdeményezéseket tárgyalnak meg, amelyek amerikai illetve panamerikai politikusköztől indulnak ki. A kezdeményező javaslatok közül említésre méltók az alábbiak:

1. A sajtó szólítsa fel May demokráta képviselőt, a képviselőház katonai bizottságának elnökét, hogy szüntesse meg a Johnson-törvényt, mely megtiltotta hitelnyújtását azoknak a kormányoknak, amelyek nem fizették meg a világháborúból fennmaradt adósságukat.

2. Több képviselő és szenátor javasoln

ta és meg vagyunk győződve arról, hogy országom népe sohasem veszti el hitét ügyünk igazságosságában.

Tokió tudomásul vette a Holland-India ügyében kapott biztosítékokat

Tokio. (Rador.) Kanaza tengernagy, a japán admirális egyik szóvivője kijelentette, hogy Holland-India ügyében a holland és az angol kormányok által nyújtott biztosíték vétele után Holland-India status-quojának megőrzésével kapcsolatban, ez a kérdés japán részről diplomáciailag elintéztnek tekintendő.

fogja, hogy a hadianyagtermelést növeljék és a nemzet védelmét biztosabb alapokra fektessék.

3. Kormánykörök is bejegyeznének abba, hogy az amerikai repülőgépgyárak fejlesztésének költségeit ne a szövetségesek, hanem maga az amerikai köztársaság viselje.

Megkezdődött az angol és francia hajóhad alexandriai nagygyakorlata

Kairo. (Rador.) A Reuter jelentése szerint csütörtök reggel Kairóban távoli ágyudörgést hallottak és rakétákat észleltek, amelyek apró ejtőernyőknek látszottak. Ez azt jelenti, hogy a szövetséges flotta az alexan-

Olaszország felkészült

Róma. (Rador.) A Giornale d'Italia foglalkozik az amerikai The News című lap egyik cikkével, amelyben Hearst, az ismert amerikai sajtómágnás dicséri Mussolini kiváló képességeit és egyben megállapítja azt is, hogy

Anglia vezetőinek halálos csapást kellene mérni Németországra, hogy így elhárítsák Olaszország esetleges támadását.

Ez a csodálatos amerikai megállapítás — írja a Giornale d'Italia — különleges figyelmet érdemel. Ebből ugyanis kiderül, hogy a szövetségesek támadó és bekerítő politikáját nemcsak Németországra, hanem Olaszországra is kiterjesztették. A felhívás azonban későn érkezett, mert

Olaszország felkészült minden támadásra és az esetleges támadásnak katasztrófális eredményei lehetnek a támadók részére.

Rómából jelentik: A fascista párt főtájkarsága felhívást intézett a vidéki titkárságokhoz, hogy keressenek megfelelő helyetteseket arra az esetre, ha május 20-án eleget kell tenniük katonai kötelezettségüknek. Olaszország egyébként folytatja elővigyázatossági rendszabályait, de ez nem tekinthető háborús akciónak, hanem Olaszország védelme miatt foganatosítják ezeket az intézkedéseket.

Római politikai körökben kijelentik, hogy Olaszország csak provokáció esetén lépne be a háborúba.

Róma. (Rador.) A Havas ügynökség jelentik, hogy szerdán este a jugoszláv követség védelmére katonákat és karabiniereket rendeltek ki.

Az általános mozgósításról tárgyaltak Belgrádban és Zagrábban

Belgrád. (Rador.) Macsek miniszterelnök-helyettes szerdán hosszabb megbeszélést folytatott Nedics tábornok-hadügyminiszterrel és ezen a megbeszélésen résztvett a pénzügyminiszter is. Ugyanekkor a zágrábi hadtest főparancsnokával a horvátországi bán folytatott tanácskozást.

Belgrádi politikai körökben épp úgy, mint Zágrábban is azt hiszik, hogy az általános mozgósítás kérdését vitatták meg. Jugoszláv mértékadó körökben hangsúlyozzák, hogy a Délkelet Európát érintő riasztó hírekkel szemben Jugoszlávia továbbra is nyugodt marad és elhatározott szándéka minden körülmények között megőrizni semlegességét.

A HABZÓ FOGPÉP

driai öbölben megkezdte tervezett hadgyakorlatait.

Kairó. Az egyiptomi kormány rendkívüli intézkedéseket léptetett életbe, amelyek arra engednek következtetni, hogy Kairóban valószínűleg tartják a fegyveres akció hamaros megindulását. Kairó és Alexandria városok kiürítését megkezdtek. A kairói lakosságot, főleg asszonyokat és gyermekeket a sivatag szélén lévő településekre vitték. A kiürítés kiterjed majd a tengerpart többi városaira is. (Rador.)

Ilyen intézkedés Jugoszláviával kapcsolatban már évek hosszú sora óta nem foganatosítottak.

Bern. (Rador.) A Neue Zürcher Zeitung római tudósítója a következőket jelentik: A római svájci követség által kapott jelentés szerint május 14-én este a svájci követet, amikor feleségével visszatért a követségi épületbe, egy tüntető csoport inzultálta. Ezek a tüntetők éppen plakátokat akartak felragasztani a követség épületére és azok tartalma sértő volt egy olyan állam ellen, amellyel úgy Svájc, mint Olaszország baráti viszonyt tart fenn. A követ kérte, hogy tartsák tisztelgésben az épület területen kiváltságát, mire a tüntetők inzultálták a követet és feleségét, mert franciául beszéltek egymás között. A rendőrség gyors megjelenése állította helyre a rendet.

A Conte di Savoya olasz tőcánjáró elindult Amerika felé

Páris. Olasz hírforrásból érkezett jelentések szerint az Adriatica hajózási társaság járatának legnagyobb részét beszüntette. A hír megerősítésre szorult.

Genova. A Conte di Savoya, az olasz polgári hajózás egyik legnagyobb luxus-gőzöse Genuából tegnap elindult Newyork felé.

Berlinbe érkezett az új olasz nagykövet

Berlin. (Rador.) Dino Alfieri, Olaszország új berlini nagykövete tegnap felesége társaságában megérkezett a német fővárosba.

Jugoszlávia nem hiszi, hogy bármely szomszédja részéről támadástól kell tartania.

Berlin. „Rendőri intézkedések a német népcsoport ellen Jugoszláviában” cím alatt foglalkozik csütörtöki számában a Völkischer Beobachter azokkal a jelentésekkel, amelyek szerint

a sváb-német kulturszövetség ifjusági csoportjainak számos tagját a legutóbbi ülése alkalmával a jugoszláv rendőrség

URANIA: mindig vezet. Tel. 12-32.

3, 5, 7, 15, 9, 30

ma szenzációs kettős premier!

I. „Gyilkol a dzsungel”

Izgalmas és véres harcok vadállatokkal és ember-
evőkkel. Fő zerepben: JACK HOLT-al

II. „KATIA”

Danielle Darrieux legsikerültebb filmje,
Legújabb híradók

Jön! A szezon legtökéletesebb és legötletesebb színes filmje, a csodák csodája: „Az Oz-i nagyvarázsló”

A Szociális Misszió Társulat jétkonyvcelu estélyét a közbejött akadémikáknak miatt május 18-ról elhalasztották!
Az „Anyák Napja” a Minorita Kulturházban:

május 25-én

letartóztatta és három óra hosszat fogva tartotta valamennyiüket és sok német tanítóképzést röpiratosztogatásért letartóztattak.

Az újvidéki sváb kulturszövetség jubiláris gyűlését nem engedélyezték. A lap hangsúlyoz-

za, hogy a Bácskában és a jugoszláv Bánságban élő német népcsoportok magatartását és munkásságát a jugoszláv államférfiak is elismerték és

szomorú volna, ha az eddigi jóviszonyt most megzavarnák.

csolatban a német elűzőerők elleni védekezés re. A felhívásra nagyszámu jelentkezés történt. A német elűzőerők esetleges támadásának a megakadályozására, mozgósították az angol lövészegetek több, mint 100 ezer tagját. Ezenkívül intézkedés történt, hogy a Golf-pályákat alkítsák át löterekké és a golf-trónereket céljövők-képezzék ki

Görögország csapaterősítéseket küldött az albán határra

Athén. (Rador.) A görög hadügyminisztérium hivatalosan jelenti: A helyzet következtében nagyobb csapategységeket küldtek az albán határon szolgálatot teljesítő görög csapatok megerősítésére. A görög hadügyi államtitkár személye-

sen utazott a határra, hogy a végrehajtott védelmi intézkedéseket és a csapatok felvonulását ellenőrizze. Athénből jelenti azt is, hogy éjjel után megszűnt az észak felé irányuló távbeszélő összeköttetés.

Teljes hadilétszámon a svájci hadsereg

Zürich. A svájci lakosság hangulata a tegnapi erős izgalom után ma kissé megnyugodott. A hatóságok a legmesszebbmenő óvintézkedéseket tartják fenn az Egyesült Államokból, mint

Hollandia kapitulációja után a következő rövid közleményt tette:

— Hollandia kapitulált? Még keményebben fogunk harcolni!

Eden hadügyminiszter első teendője az volt, hogy felhívást intézett az angol néphez, készülődjön el a „Firthi Colon” (V. oszlop) és ezzel kap-

Az USA vállalja Belgium és Luxemburg érdekeinek németországi képviselőt

Washington. (Rador.) Belgium és Luxemburg érdekeinek németországi képviselőt az Egyesült-Államok vállalja. Az Egyesült-Államok nagykövetsége Brüsszelben marad akkor is, ha a város a németek kezébe kerül és vállalja a szövetségesek érdekeinek védelmét is. Urvanigy jár el a hágal követség is.

Ülésezett a francia államtanács

Páris. (Rador.) Az államtanács Lebrun köztársasági elnök elnöklésével tegnap összeült. Reynaud miniszterelnök a diplomáciai, Daladier hadügyminiszter pedig a katonai helyzetről tett jelentést.

Reynaud francia kormányelnök:

„Lehet, hogy ma talán forradalminak ható új rendszer következik és új emberek jönnek...”

Páris. A francia képviselőház ma délelőtt ülést tartott. Reynaud miniszterelnök megrendítő beszédben ismertette a helyzetet és többek között a következőket mondotta:

— Az 1914-es belgiumi helyzet megismétlődött. Belgiumot a legszorosabb kapcsolat őrzi hozzánk. Hollandia, amely elvesztette ugyan területét, néhány napon belül megtalálta erkölcsi erényeit, amelyek birtokában az évszázadok folyamán ez a kis ország olyan nagyot és hatalmasat alkotott.

— Németország — folytatta a francia miniszterelnök — a harc vonal kiszögélésében irtózatossá erőt vont össze, hogy legyőzze Franciaországot, majd Európát és végül az egész világot. Nehéz hetek és hónapok következhetnek számunkra, amelyekből a jövő századok arculata függ. Ez a harc, ez a küzdelem kovácsolja eggyé az összes franciákat. Amikor talán úgy tűnik, hogy a leg-

kritikusabb a helyzet, amikor a netalán csüggedők azt hiszik, hogy minden elvesztett, akkor találjuk meg magunkat.

— Az elkövetkező idők lehet, hogy nem fognak hasonlítani a maiakhoz. Talán olyan intézkedéseket kell majd hoznunk, amelyek most forradalminak látszanak. Lehet, hogy új rendszer következik és új emberek, de csak egy fontos most: Franciaország — fejezte be Reynaud.

Herriot beszélt ezután majd az ülést bizonytalan időre elnapolták.

Páris. (Rador.) Rendkívül fontos értekezlet tartottak csütörtök délután a külügyminisztériumban, amelyen Reynaud miniszterelnök, Jeanney szenátusi, Herriot kamarai elnök, Chautemps helyettes miniszterelnök, Daladier nemzetvédelmi miniszter, Roy belügyminiszter, Demonzie közmunkügyi miniszter, Rio kereskedelmi-tengerészetiügyi miniszter, Regin, Páris katonai kormányzója és Berthoin belügyi államtitkár vettek részt.

Elkeseredett harcok Narvik körül

London. (Rador.) A szövetségesek norvégiai főhadiszállásáról jelentik, hogy a Narvik melletti ütközet csúcspontjára érkezett. Ezekben a harcokban elsősorban a francia és kanadai csapatok vesznek részt.

A szövetségeseknek sikerült nagyszámu páncélos ágyút felvonultatni. A szövetséges csapatok arra törekednek, hogy Stordhalen felé előnyomulva elvágják a német csapatok visszavonulási útját. A bekerített német csapatokhoz csak kevés élelmiszert tudtak eddig repülők újján eljuttatni.

Páris. (Rador.) Narvik városát a szövetségesek hadiflottája és repülői teljesen elpusztították. A narviki német helyőrséget német repülőgépek élelmezik, amelyeknek sikerült többszáz ejtőernyőst jelentős mennyiségű élelmiszerral a helyszínre szállítani.

London. (Rador.) A norvég főparancsnokság jelenti: A szövetséges csapatok elfoglalták Elvegardment és az Oev fiordot, valamint Herjangen helység körül az utakat. A norvég csapatok a Vaas völgyét foglalták el és Bukkedentői délre lévő hegyekben harcolnak.

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda közli a következő hivatalos svéd jelentést:

Tegnap hat angol bombázó repülőgép elrepült svéd terület felett és bombákat dobott egy vasútvonalra, amelynek összeköttetése van Narvikkal. Az angol repülőgépek négy bombát dobtak le. A svéd kormány megbízta londoni követét, hogy jelentsen be tiltakozást a svéd semlegesség megsértése miatt.

Brüsszelben marad a belga kormány

BRÜSSZEL. Hivatalosan jelenti, hogy a belga kormány helyén maradt és a kormány valamennyi tagja a belga fővárosban tartózkodik.

Csomagol a Népszövetség...

Genf. Az esetleg bekövetkező eseményekre való tekintettel a Népszövetség, a Nemzetközi Munkahivatal és a Nemzetközi Fizetések Bankja hozzáfogtak bizonyos intézkedések megtételéhez személyzetük és irattáruk biztosítására. Az irattárak nagy részét hír szerint egy középfranciaországi városba szállították.

Franciaországba szállították a belga rexiták vezérét

Berlin. (Rador.) A német távirati Iroda jelenti, hogy tegnap 78 polgári személy érkezett Brüggeből francia területre. Ezek között volt Leon Degrelle, a belga rexiták vezére és két másik belga képviselő, valamint polgári személyek, akiket az ország belső részei felé szállítottak.

Anglia védekezik az ejtőernyős osztagok ellen

Berlin. (Rador.) Német katonai körök szerint a német ejtőernyős osztagok viselete semmi körülmények között sem téveszthető össze a polgári viselettel. Az ejtőernyős osztagok tagjai pilótaruhákat, valamint acélsisakot viselnek és azok a külföldi hírek, amely polgári ruhás ejtőernyős csapatokról szólnak, nem egyebek koholmányánál.

London. (Rador.) Az angol belső rendfenntartó parancsnokság felszólítja mindazokat, akik fegyverekkel rendelkeznek, hogy azokat bocsássák az önkéntesek rendelkezésére, akik az esetleges ejtőernyős támadás esetére belső védelmi szolgálatra jelentkeznek.

London. (Rador.) Churchill miniszterelnök

CORSO Ma 5, 7.15, 9.30. — A cenzura engedélyezte a mindenki által várva várt filmesodát, a

„BALALAJKA”

Hajmássy Ilona, Eddy Nelson
 A leghíresebb orosz ének, zene és tánckórusok.
 HIRADÓKI

Holnap nem lesz
MILLIOMOS

ha ma nem vásárol sorsjegyet az
Állami Sorsjáték huzására

6 és 4 MILLIÓS
nyeremények
14 egyenként 1 MILLIÓS
nyeremény.

Már a sorsjegyek árának előlég van már nyitva

Állami Sorsjáték

Ahol a petroleum a drágagyöngynél is többet ér...

**Édesvíz a tenger alatt — Verseny a petroleumért —
A bahreini szultán intrikái — Hajsza a tőke után**

A bölc Ahmed Ben Isa szórakozottan hallgatja a nagy hévvel beszélő kékszemű, szőkehajú, magastermetű idegent akinek nyugtalan beszéde egyszerre idevarázsolja Amerika minden idegességét, a fehér emberek minden robbanó tempóját és minden kereszttörtőni akaró nagyravágását, ami olyan kellemetlenül hat a belenyugvó és semmittevő Keleten.

Mikor Frank Holmes elhallgatott, a Bahrein-szigetek bölc uralkodója is felállott:

— Nincs szükségem arra az olajra, amelyről itt folyton beszélsz idegen; és amely — amint mondd — kerleim alatt folydogál a Föld méhében. Nem értem, miért versengtek annyira, a fehér emberek ezért a folyadékért, amellyel gyorsan fuó és repülő állatokat táplálják. Ha már mindenáron keresgélni akartok a Föld gyomrában, keressétek inkább a vizet! Ime az egész szigeten csak a part mentén lehet kevés, rosszízű vizet találni, mely élvezhetetlenül sós, különösen amikor a monszonszél felkavarja a tenger hullámai! Vízért esengenek alattvalóim és nem tudok nekik adni... Menj hát békével s ha mindenáron a föld mélyét akarod zaklatni, keress vízforrást benne s ha vizet tudsz teremteni, — nem bánom hát — keresgélj s furass az olaj után!

Ezzel vissza is vonult kertjébe sétálni. Nem kárázta el a mérhetetlen gazdagság, amelynek reményét Frank Holmes olyan meggyőző szavakkal csillogtatta meg előtte. Elvégre Bahrein szultánjának nincs szüksége vakondok módjára feltorni a földet, nyomorult kincskeresőként keresgélni! Allah a világ legnagyobb kincsével ajándékozta meg: ott van, rendelkezésre áll a legnagyobb kincs: a part sziklához tapadó kagylók rengetege, jól elrejtve a hullámok alatt, a tenger mélyén s a kagylókban ezernyi csodálatos fényű, nagyszemű nemes gyöngy — pompájuk a legtökéletesebb,

sápadt ragyogásuk, szivárványos fényük páratlan az egész világon! Bahrein uralkodójának gazdagsága jól el van rejtve olyan helyeken, amelyekről csak az ő emberei tudnak s ahonnan merész és ügyes buvárok hozzák a felszínre. Olyan biztonsággal járnak a tenger mélyén, akárcsak a szárazföldön! Három perccig kibírják a víz alatt lélegzet nélkül. Jól ismerik a gyöngyházkagyló tartózkodási helveit.

Örök kincsesbánya ez a tenger mélyén! Bár igaz, hogy a gyöngy ára az utóbbi években kissé esett s hi re jár annak, hogy a japánok gyárilag állítanak elő tökéletes kivitelű drágagyöngyöket — éppen a napokban járt itt egy kereskedő, Ahmed Ben Isa kezébe vette a mesterséges gyöngyöket, kissé megemelte, mindegy mérlegelte a súlyukat, a napfénynél megszikráztatta fényüket s jólesőn állapította meg, hogy: „a gyöngyök ára emelkedhetik vagy eshet — ez Allah és a kereskedelem dolga. Viszont igazi hozzáértő: a teheráni vagy kairói kereskedő előtt mindig nagyobb hecsben fognak állani a mi gyöngyeink, sőt akármelyik párisi, londoni vagy amszterdami ékszerész tisztában van azzal hogy Bahreinben teremnek a világon a legszebb gyöngyök”.

Ezek után méltóságteljes léptekkel kiment palotájának kertjébe sétálni s gondolkodni az emberi erőfeszítés hiábavalóságáról.

Frank Holmes pedig, aki abban a reményben jött Bahreinbe, hogy sikerülni fog a szultánt rávennie, hogy a sziget általajában — véleménye szerint — található kőolajrétegek feltárása engedélyt adjon, most gondolkozhatott azon, hogy milyen uton-módon fog sikerülni neki a sivár sziklás talajból Mózes példájára, vizet fakasztani. Ez Mózesnek sikerülhetett, de viszont nem sikerül előcsalni a vizet, akkor bizony nem lesz petroleum...

A geológusok tudománya győzedelmeskedik

Műde 1930-ban történt. Eddig még senki a legöregebb arabok sem emlékeztek arra, hogy valakinek sikerült volna valaha isható, édes forrásvizet találni Bahrein szigetén. A benszüllött lakosság ugyanis a tenger sós vize alól merítette az édesvizet. A nép hité szerint az Eufrát áradata a Perzsa-öböl sós vize alatt hőmpolyög tova, a tenger mélyén... Tény az, hogy a gyöngyházak tömlőket a sziklazátanyokból előtörő források édesvizével szokták megtölteni a szigetet a szárazföldtől elválasztó tengerszorosban.

Ezt a csodát az egész szigeten senki sem értette, mignem szakértő geológusok érkeztek, akik rögtön megmagyarázták, hogy az Arábiai-félsziget talajának vízhatlan rétegei a sziget sziklatalapzatában is folytatódhatnak s ebben elég mélyre leásva, feltétlenül vízre kell bukkanni. Ezen az elven, a geológián alapszik az arábi kutak gondolata.

Ugy is lett; alig néhány heti munka után Holmes embereivel már két arábi kutát is készítették és adott át ünnepélyesen a szultánnak, aki erre elégedett arccal adta meg az engedélyt a kőolajkutatásra.

De hátra volt még valami, ami a seik ellenállásánál is nagyobb akadályt jelentette s ez: a pénz hiánya. Enélkül nem lehetett megkezdeni a munkát.

Nem kevesebb, mint hat geológus érkezett Bahreinbe. Ezek közül öt mindjárt ki is jelentette, hogy hire-hamva sincs petroleumnak és sürgősen haza is utazott. Így Holmes aktatáskájába tette az egyetlen kedvező szakértői véleményt és Londonba, majd New Yorkba ment. A City kezdetül fogva ellenszenvvel kezelte az ügyet; a Wall Street udvarias de elhárító mozdulatot tett... Végül sok utánjárással sikerült annyit elérnie hogy a Gulf Oil Company, a világhírű Standard Oil egyik fióktársasága, hajlandónak mutatkozott szakértő: küldeni Bahreinbe. Ez meg is érkezett és kedvezően nyilatkozott a petroleumkutatás lehetőségéről. Holmest azonban nem hagyta el pechje: amikor már minden rendben lenni látszott, a társaság

elnökét, Andrew Mellont kinevezték nagykövetnek Londonba, úgy hogy az többet nem törődött Holmes-szel és a petroleummal.

Mire sikerült felhívni a Standard Oil of California érdeklődését s kiverekedni a munkálatok megkezdését, Holmes tönkrement ember volt, aki könnytelen koncesszióját eladni a nagy alma társaságnak.

1932 június:

A felszínre buggyan az első petroleumforrás. A kis szigeten feltörő kőolaj terjedő szagát a seik csöppet sem találja kellemesnek és irtózatosan káromkodik, amiért szobaállott „az átkozott amerikaival” és megengedte a fehér embereknek, hogy „össze-vissza fújják a szigetet”.

1934 január:

Az első tartályhajó — petroleummal megrakodva — elhagyja Bahreint. Másik eseménye az, hogy csakély 20.000 bahreini halász lázadással fenyegetőzik, mert a petroleumvezetékek „megmérgezték” a vizet s a halak messzire elkerülik a szigetet még a környékét is. Ami a szultánt illeti, a büdösség miatt ki sem lép palotájából s előkelő elefántcsont-torony magányából irányítja hadjáratát a petroleum ellen s alattvalóival mindenféle heccel és kellemetlenkedéssel

igyekszik borsot hinteni a fehér emberek orra alá s elvenni a kedvüket a bányászástól. Az amerikai társaság azonban ekkor már elégedetten dörzsöli a markát: ötmilliárd dollárért sem adná oda a koncessziót, amit — mellesleg mondva — három évvel előbb potom 2 és félmillió frankért vásárolt meg.

Az amerikaiak tisztában vannak már azzal hogy mérhetetlen, kiaknázzhatatlan kincsek jutottak birtokába.

1940:

A kis sziget kőolajtermése ebben az évben már eléri az egymilliókét-százezer tonnát. Ez azonban még csak a kezdet. Még pedig reményteljes kezdet — hiszen például egész Galicia petroleumtermelése nem éri el az 500.000 tonnát, sőt Románia évi termelése, amelyért négy világhatalom verseng, összesen nem több 8 millió tonnánál.

Idővel a bölc seik kezdte ezt belátni. Hogy tudniillik a petroleum többet ér, mint a drágagyöngy. Ma már pompás, kátrányozott autót vezet körül az addig teljesen kulturálatlan szigeten, melynek területe nem több, mint amekkora területet Páris foglal el. Ahmed Ben Isa pedig tizenkét darab elegáns amerikai győrmányu gépkocsival rendelkezik s hála a kőolajnak — száznegyvenkilométeres sebességgel száguldohat végig birodalmán. Legkedvesebb kocsija az a csupa arany meg nikkelkarosszériás, amelyen minden reggel gögösen végigrobog a sziget főútvonalán és szemlét tart alattvalói felett... Néha pedig panaszkodik, hogy a sofőr nem hajt elég gyorsan...

De a halászok sem káromkodnak már a petroleum miatt. Hogy elúzi a halakat... Egyszerűen nem halásznak. Mindegyik jófizetett munkása lehet a petroleumtársaságnak. Jól élnek annyi szent igaz. A szigeten olcsóbb az amerikai cigaretták, meg a whisky, mint bárhol a föld kerekén. Mozisínházak épülnek s a nagyszerű fényes fürdő akár az ezeregyévszaka meseiben előforduló „hammadá”. Az amerikai társaság pedig „osztatlan rokonszenvenek” örvend az igazhitű mohamedán lakosság körében, igaz, hogy ez sok pénzébe került, de hát, istenem, megér minden költség a petroleum ez a folyékony arany, busásan megtérül minden kiadás, a föld hűségesen és bőven ontja a mélyből jövő áldást...

Persze, ilyen körülmények között nehéz embert találni, aki lemászson a tenger mélyébe a gyöngy-kagylókért. Ki kockáztatja az életét gyöngyökért? Husz év múlva már úgy sem fog senki sem törődni velük s máris kevesebb vannak akik igazán értékelni tudják a bahreini nemes gyöngy káprázatos szépségeit...

Különbön Bahrein nem a nemes gyöngy fővárosa többé... Az Imperial Airways gépei zúgva szállnak le Bahrein szigetén, hogy messzi indiai nyakra üzemyanyaggal lássák el az olajéhes motorokat...

I. A.

Minisztertanács volt Bucurestiben

Bucurestiből jelentik: Csütörtök délután 6 órakor Tătărescu Gheorghe miniszterelnök elnöklétével a kormány tagjai miniszteri tanácsülést tartottak. A miniszterelnök részletesen ismertette a nemzetközi helyzetet és ismertette a kormány folytatolagos programját s gazdasági célkitűzéseit. Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter részletesen ismertette a mezőgazdasági munkálatok menetét és kijelentette, hogy az eredmény a nehézségek ellenére is kielégítő. A napirendi ügyek letárgyalása után a miniszteri tanácsülés fél 8 órakor ért véget.

FORUM FILMSZÍNHÁZ.

TELEFONSZÁM: 20-10

MA: 5, 7.15, 9.30

Két slágerfilm egy műsorban!

„The Temple” egyetlen és utolsó filmje:

A hegyi tündér

Joseph Scott, George Sanders, Margaret Lockwood

Izgalmas csotelményű, rohanó tempójú kalandfilm:

A newyorki gangszterek

Charles Bickford, Ann Dvorak

Jön! „A 13 szék” Hans Moser és Heinz Rühmann a két komikus együttes filmje

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgöny cím: KOZLONY

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Éves 840 lei || Negyedéves 210 lei
Hónapos 420 || Egy hónapra 70

„A világ legnagyobb mesemondója...”

Londonból jelentik, hogy dr. Cook Frederick Albert, az Északi Sark „feltevezője” 77 éves korában meghalt.

A világhírhöz előző esztendőben 6 volt a napl. lapok „szencziója” — dr. Cook, a tudós és szelíd, aki barátian ötletével nemcsak a világ figyelmét hanem a kitüntetések özönét is megszerezte.

„A tudomány csillaga” — az Északi Sark feltáratlan lefedezője — ez volt néhány hétig. De leleplezték...

Több mint három évtizeddel ezelőtt, 1908. áprilisának végén, egy szakállas, szőrökébe burkolt eszkimó érkezett Dánia legészakibb kikötőjébe, ahol a dán hatóságoknak bejelentette: „Az Északi Sarkon látottam az amerikai csillagos zászlót...”

A dán hivatalnokok összenéztek a csodásnak megállapítottak magukban, hogy „szegény Brüll” — hiszen az Északi Sark, a jégvilág szűz királynője megközelíthetetlen. Majd vállat vontak — csak akkor döbbentem meg, amikor az ígerten bemutatott iratalt: dr. Cook, amerikai tudós, aki a híres Sark kutatóval, Pearyval már egyszer megosztotta a jéges birodalmat.

A telefon cseng... igazgató jelentések a fővárosba, ahonnan utasítás érkezik, hogy az „Északi Sark feltárazójának” kijáró tiszfelettel álljanak rendelkezésre. Szinte gladalmontelen érkezett Kopenhágába, ahol 6 napon keresztül ünnepezték az összes tudományos társaságok, amelyek kitüntetésekkel és címekkel tisztelték meg az Embert, aki először lépett az Északi Sark szűz hőmezejére. A világlapok munkatársai tolongtak körülötte és ő nyilatkozott a szenvedésekről, a hallatlan erőfeszítésekről és két eszkimó társáról, akik után halálra való esztársággal elkísérték.

A tömeg vakon hitt a mesének, azonban a tudomány... csak bebizonyított tényekre támaszkodik. Kund Rasmussen dán tudós, aki ugyancsak a Sark ostromlója volt, gyanakodott... hol van a két eszkimó, akik az amerikai tudóst elkísérték után? — A dán tudós a detektív szerepét játszotta megdöbbentő sikerrel, mert az Elkeszmé-1 eszkimók vallomásaiból megállapította, hogy 1908. április 12-én dr. Cook nem volt az Északi Sarkon, mert az időben békésen vadászott a fokára és halászott az eszkimó asszonyokkal.

A hírnév fündökését a nyanu felhőre takarta el — dr. Cook tagadott, irigységnek minősítve a leleplezést a megígérte, hogy rövidesen a tudományos világ elé állítja a két eszkimót, a két élő tanút, akik látták, amikor az Északi Sark egyik jégtömbjén kitérte az USA lobogóját. De a két eszkimó előállítására csak ígéret maradt.

Es aztán jött Peary, aki a védő és támadó sajtóháborúban kimondotta a döntő szót: 1909. április 6-án Peary tényleg elérte az Északi Sarkot, ahol nem bukkant emberi nyomra, tehát kétségtelen, hogy Cook vallomása csak mesé.

A világhírhöz hullámai elborították az emberiség legnagyobb mesemondóját — ahogyan anyosan emlegették dr. Cook-ot, Lassan kiderítették még, hogy az amerikai tudós, aki könyvet írt Alaszka legnagyobb csúcsán, a Mount Mae Klíev megmászásáról is, — ekkor is csak szédítette az emberiséget és a tudományos világot, a nyaktörő ut helyét kényelmesebben választott — a szabad jüztáza utján Sólhasem volt a Mount Mae Klíev csúcsán.

Dr. Cook-ot megfosztották minden címéről és kitüntetéséről. Peary-t ismerték el végérvényesen az Északi Sark feltárazójának.

A „híresítő tudós”, aki megboldondította a világot, néhány esztendővel visszavonultan áll. Mindenki azt hitte, hogy a jövőben menekül a nyilvánosság és hírnév hajszolásától — de mindenki csalódott. — A világhírhöz után, 1923-ban dr. Cook híreztél családi ügybe keveredett — s most a törvényes megtorlást nem kerülhette el: 14 és háromnegyed évi börtönbüntetéssel sújtották. Csak évek múlva kapott kegyelmet.

Most, amikor a halál ismeretlen mélységébe átvitt, a világhírhöz megbocsátó hangon emlékezik meg róla, megbocsátó hangon, hiszen olyan érdekes „anyagot” szolgáltat. És az érdekes meséért, még ha nyilvánvalóan hihetetlen is, hálás az utókor... (M. I.)

— Boris bolgár király születésnapja. Szófia. (Rador.) Boris király születésnapját tegnap az egész országban megünnepezték. A fővárosban az istentiszteletet a metropolita celebrálta a kormány, a diplomáciai testület és a királyi udvartartás tagjainak, valamint nagyszámu közönség jelenlétében.

— Marta Alexandru királyi helytartó látogatása Arad megyében. Szerda reggel Aradra érkezett Marta Alexandru dr. királyi helytartó, aki Ionescu Iuliu dr. vármegyei prefektus társaságában a megyébe utazott. Meglátogatta a pécskai szolgabírószágot, a nagylaki sajtényi és számkai község házát, érdeklődött a vetések helyzetéről, valamint arról, hogy miként részesültek segítséggel az arra rászorulóknak és a bevonult családtagjai, továbbá a lakosság anyagi és kulturális helyzete felől és a helyszínen fogantatott több alkalommal intézkedéseket.

Flora (volt Reusz) jeggyár. Tel. 1141

— HIVATALOS ÁRKÖZLÖNYI JELENTÉSI MEG A NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM. Bucuresti. ből jelentik: A nemzetgazdasági miniszterium elhatározta, hogy hetenként hivatalos árközleményt tartalmazó közlönnyel bocsát ki, amelyben az összes közszükségleti cikk árát megjelölik. Ezeknél a hivatalos árközlönyök árúlistái nem lehet az ezzel kapcsolatban a legszigorúbb ellenőrzést eszközölk. Az első árközleményt tartalmazó hivatalos közlönny május 15-én jelent meg.

Uszó akna, mint életmentő

Kalandos és veszélyes utazásban volt része egy német tengerésznek, akinek életét egy uszóakna mentette meg. A Vest-fjord partján fekvő Leiranger norvég városka közelében a halászok uszó aknára lettek figyelmesek. Három halász egy esonakon elindult, hogy ártalmatlanítják az aknát, de amint közelebb értek, legnagyobb meglepetésükre emberi alakot vettek észre az aknában. A különös utas kétségbeesett erőfeszítéssel kapaszkodott az aknába, majd amikor a halászkötél észrevette, feléjük uszótt. Amint végre csónakba emelték, a férfi ajultán esett össze. Csak amikor partra vitték és magához térítették, derült ki, hogy az akna lovása német tengerész, akit április 9-én, amikor a német csapatok elindultak a norvég kikötők megszállására, hatalmas hullám sodorta le egy aknákereső hajó fedélzetéről. A tengerész a ködös éjszakában nem tudott többé visszazsúzni a hajóhoz és a viharos tengeren hanykódott órákig. Már azt hitte, hogy elérkezett utolsó órája, mikor egy uszó aknát pillantott meg. Kétségbeesetten odauszott s belekapaszkodott az aknába és ezen a veszedelmes mentőkészüléken töltötte az egész éjszakát. Amint a norvég halászok megmentették, az akna sziklának vágódott és felrobant.

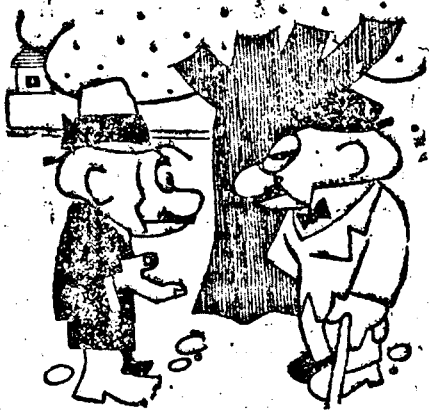
— BEFEJEZTE MUNKÁJÁT A MAGYAR-OLASZ VEGYES BIZOTTSÁG. Rómából jelentik: A magyar-olasz vegyes bizottság a két ország közötti kereskedelmi forgalom kérdésében néhány nap óta az olasz fővárosban tárgyal. A bizottság befejezte munkálatait és annak eredményeképpen jegyzőkönyvet írtak alá a kereskedelmi kérdések szabályozásáról.

— Bucurestiben kiadták a május havi nyugdíjakat. Bucuresti. (Rador.) Öfelsége az Ural-kodó aláírta a május havi nyugdíjak és köztisztviselői fizetések kiutalásáról szóló törvényrendeletet.

— A német és osztrák férfiak internálása Angliában. London. (Rador.) A Reuter ügynökség jelenté, hogy a ma kibocsátott internálási rendelkezés értelmében az angol belügyminiszterium bizonyos rendszabályokat rendelt el azon német és osztrák férfiakkal szemben is, akik eddig mentesek voltak az internálástól. Ezek az intézkedések 16-60 év közötti férfiakra vonatkoznak.

— FOGÁSZATI HIR. Csobod János június 1-től Stt. Alexandri 3. alá költözik.

Punasz

— Nem tudom leszoktatni a feleségemet a késői lefekvésről, majd két óra van minden éjjel, amikor lefekszik.
— Na és miért marád oly sokáig ébren?
— Újve vár, amíg haza jövök...

— Felavatták az új „Svidhullamu” rádióleadót. Bucuresti. Tegnap avatták fel az új rövidhullamu rádióleadót amelyet a rádiótársaság mérnökei készítettek. Giurescu propagandaingyvi miniszter bezzéddel nyitotta meg az ünnepséget.

— MÁJUS VÉGÉN TARTJÁK MEG A BALKANI GAZDASÁGI ÉRTEKEZLETET. Belgrádból jelentik: Hivatalosan jelentik: A nyolcadik gazdasági balkáni értekezletet Dubrovnikban tartják meg május 27-én.

— A Semmitőszék is kötelezte Teianu volt államtitkárt a három és fél millió lei megfizetésére. Bucurestiből jelentik a Rador: Ismeretes, hogy a vagyonellenőrző bizottság a bíróság elé utalta C. Teianu volt pénzügyminiszteri államtitkárt. A Bucuresti-i tábla lefolytatta a tárgyalást és Teianu 3 millió 600 ezer lei megfizetésére kötelezte. Teianu felebbezett, felebbezését azonban a semmitőszék visszautasította és kötelezte a büntetés megfizetésére.

— Három és fél millió pengőt gyűjtöttek a magyarországi árvízkarosultak megsegítésére. Budapestről jelentik: Az árvízszújtotta területek kormánybiztosa jelenti, hogy eddig összesen 3 és fél millió pengőt gyűjtöttek össze önkéntes adományokból az árvízkarosultak megsegítésére.

— Az „Orient express” megszűnt, a „Simplon” még jár. Megírta az Aradi Közlönny, hogy a Bucuresti—Lausanne—Páris között közlekedő kocsik a svájci államvasutak intézkedése következtében a jövőben csak Milánóig közlekednek. Ezzel kapcsolatban most utabban közlik, hogy az „Orient-Express” közvetlen hálókocsijárata, amely eddig Bucuresti—Budapest—Bécs—München felé ment, megszűnt. A „Simplon”, amely Bucuresti, Temesvár, Szabadka, Zagreb, Velenca, Milánó, Lausanne-n keresztül Párisig ment, egyelőre továbbra is jár. Azt a német közvetlen hálókocsit amely eddig Berlinből Budapesten keresztül Bucuresti-ig járt, ugyancsak leállították. Most ismét visszaállították azt a régi rendszert, amely szerint a hálókocsikat Budapestről indítják Bucurestibe és vissza, vagyis a Bucuresti—Berlin közötti utazás alkalmával Budapesten át kell szállni.

— HAZAVÁNDOROLNAK AZ OLASZOK. Déváról jelentik: Mint emlékeztetés az elmúlt év őszén Olaszország fölhívást intézett az egész világra szét, szórta a világot, hogy térjenek haza az anyaországba. A felhívásnak Hunyad megyében is visszhangja támadt s a megyében 60 mintegy husz olasz eredetű család körében hazatelepülési mozgalom indult. A mozgalom élén Menegani Aguitan déval borbélymester áll és a kolozsvári olasz konzulátus segítségével az első családot már haza is költöztették. Eddigi adatok szerint Romániából 1750 olasz család vándorol haza Itáliába.

— Kommunistaellenes intézkedések Kanadában. Ottava. (Rador.) Az ontarói legfőbb bíróság felhatalmazást adott a különböző tartományok főügyészeinek, hogy a kommunista pártot törvénytelen szervezetnek nyilvánítsák.

Holnap ismét huzás! Ma még vehet egy szerencsés GOLDSCHMIDT sorsjegyet! (Mereur Colectura).

— Légvédelmi gyakorlat Bucurestiben. Bucuresti. Csütörtök délután fél 3 órakor a Bucuresti-i különböző részeken felszerelt jelzőszírnákat kipróbálták és ellenőrizték. A közönség, amely eleinte nem tudta, hogy miről van szó, rövidesen megtudta a riadó okát: meglepetésszerű légvédelmi gyakorlat volt. Délután 5 órakor a központi tüzoltóparancsnokságon tartottak utabban légvédelmi gyakorlatot.

— Az új nemzetközi posta-díjszabás díjtételei. Az új nemzetközi postai díjszabás következtében a Balkán-szövetség államaiba, vagyis Törökországba, Jugoszláviába és Görögországba irányuló, 20 grammal nem nehezebb levelek, postai levélbélyegilletéke 12 lei, a más országba szülő leveleké pedig 16 lei. A 20 grammal nehezebb levelek után, minden megkezdett 20 grammig 8, illetve 10 lei pórtóbblet fizetendő. A postai levelezőlapok díja Törökország, Jugoszlávia s Görögország részére 8, a többi országok részére 10 lei, névjegyek 3, illetve 4, nyomtatványok 50 grammonként 1, illetve 4, áruminta 50 grammonként 3, illetve 4 lei. Az ajánlási díj 12, illetve 16, az express-díj pedig általánosságban 32 lei.

— Tanúkihallgatások a Löblé-féle szeszbizságy ügyében. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad-i törvényszék előtt — mint megírta az Aradi Közlönny — most folyik dr. Löblé László és társainak régen huzódó büntéré. A vádirat ismeretése valamint a vádlottak kihallgatása tegnap befejeződött és a törvényszék megkezdte a tanúkihallgatásokat. Az eddigi tanúk lényegtelen vallomást tettek.

Történelem Szedán körül

Párisból jelentik: A „Paris Mondial” rádióadó állomás tegnap reggel gyászdulóval kezdte műsorát, majd bejelentette, hogy Sedan francia várost a németek elfoglalták. A hírszolgálat során közölték, hogy a franciák kénytelenek voltak Sedant a német túlerőnek átengedni. Sedan körül egyébként véres harcok folynak.

Nem kétséges, hogy a most dúló háború nem 1939. szeptember elsején kezdődött, mint ahogyan az ugynevezett világháború sem 1914. augusztusában indult meg. A nagy küzdelem első komoly fegyverténye kéthónap híján teljesen esztendeje ment végbe, amikor 1870 júliusában a nemzeti egységbe tömörülés után határozott lépésekkel hadad s éppen ezért mindinkább súlyos szavu nagyhatalommá váló Németország csapatai megütköztek III. Napoleon császár hadseregének előbrelével. A nagy leszámolás, a hatalomért folyó küzdelem — nevezik azt piacokért, nyersanyagokért, életterért, vagy bármilyen más című szolgálat jelszóért — akkor kezdődött meg és akaratlanul is vissza kell gondolnunk a hét évtized előtti történelmi napokra, amikor a legújabb hadijelentésekben ismét sok szó esik Szedánról.

Szedán, ez a közel huszezer lakosu város ugyanis jelképpé vált 1870. óta. A németellenes francia külpolitikája jelképévé, a két birodalom között folyó versengés szimbólumává, ami ugyilatszük visszajár, hogy minden olyan találkozásnál szívepe játszó, amikor a két testvérnép fegyverrel a kézben találkozik a harcúterén. Szedán körül most ismét véres események játszódhatnak. Emberek ezrei, tjezerei küzdenek Szedán birtoklásért. Küzdelemük harmadik felvonása — beleértve az 1914. évi közjátékot, amikor ugyancsak véres harcok színhelye volt e város, — még nem fejeződött be és ha befejeződött, akkor sem tudhatja senki, vajjon utójjára szerepel-e Szedán véres jelképe a történelem színpadán...?

Érdeemes visszajáranítani a hetven év előtti háború eseményeire, amelyek csaknem olyan időszerűek, mint a jelenlegi haditények, hiszen a forrást jelentik. Nos, így kezdődött:

A spanyol trónért folyó versengés robbantotta ki játszóját 1870. nyarán a francia—német háború. Hozzájárulva huza-vonak után, négyezer felkérésre Hohenzollern Károly Antal herceg Lipót fia elvállalta a spanyol trónra való jelöltetését és III. Napoleón, a nagy Bonaparte testvérének fia, aki már csak világhódító nagybátyjára való tekintettel is nagyhatalmi politikát folytatott, ezt sérelmesnek tartotta Franciaország számára. Mindez pedig azt jelentette, hogy az európai nagyhatalmi játékban ekkor már új, mindjobban erősödő tényező jelentkezett: a Bismarck által nemzeti államalakuló Németország. A spanyol trón elfoglalása körül vitából háború lett, Franciaország 1870. július 19-én megüzente a háborút az Északnémet Szövetségnek. Napoleón számításai nem váltak be, míg minden reménye, ellentétben is a délnémet fejedelmek az Északnémet Szövetség segítségére siettek, addig Európa, elsősorban Anglia és Oroszország közbejépésére semleges szemlélként nézte végig a háborút.

Az Északnémet Szövetség — a mai német birodalom magva, — 120 millió tallér hadihittel és — beleszámlálva a délnémet segítséget is — több mint 1.000.000 katonával indult harcra és a hadi létszám 1871. márciusában elérte az 1.350.000 főt. Ezek közül a háború folyamán 464.000 gyalogos, 55.000 jóvas, valamint 1674 ágyu francia földön táborozott.

A francia hadsereg csak 300.000 embert számított és 984 ágyuval rendelkezett. A haderők zömének, az ugynevezett rajnai hadseregnek feje maga III. Napoleón császár volt. A francia haditerv szerint az 550.000 főre becsült német haderőt elsősorban meg akarta akadályozni abban, hogy az északi és déli hadak egyesülhessenek. Napoleón úgy képzelte, hogy a porosz hadsereg az erős Rajna arcvonala mögött vonul fel, védekező szándékkal és hogy a déli államok hadai csak a Fekete erdő védelmére szorítkoznak. Akart kelni a Rajnán, a két haderő közé remélte ékelni a francia csapatokat, hogy azután a délnémet államokat semlegesre bírassa.

Moltke tábornok, ki a német haditerveket kidolgozta, viszont tisztában volt a francia tervekkel és erélyes offenzívát határozott el, hogy a franciákat már felvonulás közben észak felé szorítassa, mert terve tengelyében Páris elfoglalása állott.

Belgium, Hollandia és Svájc semlegessége a háború színterét, egyelőre a Luxemburg és Bazel közötti vidékre korlátozta. A franciák gyorsaságra

törekedtek és ennek érdekében mellőzték az átláthatóságot, ami később súlyos zavarokat okozott. A terv az volt, hogy július végén kezdik meg a hadműveleteket, de nyolc francia hadtest közül csak két hadtest mozgósítása fejeződött be idejében. A német mozgósítás viszont tízenegy nap alatt befejeződött. Moltke vezérkari főnök volt tulajdonképpen a vezér, és számos harcászati újítást alkalmazott. A löfegyverek fejlődése meg is kívánta ezeket az újításokat, amelyek közül elsősorban említésre méltó a csatárlánc, vagy rajvonali alkalmazása.

A német haderő minden vonalon a súlyos csapások egész sorát mérte a zavarokkal küzdő francia hadseregére. Alig telt el a hadüzenet után három hét és a nagy francia támadás helyett mind a három német hadsereg francia területen folytatta az előnyomulást. A három veszített csata híre nagy riadalmat okozott Párisban, a kormány megbukott, kihirdették az osztrómajlapot, mozgósították az 1870. évi ujjonc létszámot és elrendelték két új hadsereg felállítását. Az új kormány elrendelte a Franciaországban élő összes német alattvalók kiutasítását. Párisban 30.000-nél több német lakott...

III. Napoleón közben visszavonult haderőjével Metz felé. Mac Mahon tábornok, még megkísérelt egy vakmerő vállalkozást, de ez nem sikerült. Beaumont táján, a Maas mentén megtámadták a franciákat, akik éppen átkelőben voltak a folyón. Mac Mahon csapatai 2000 halottat és 3000 foglyot veszítettek. Még az útközben folyamán a francia parancsnokok tábornok úgy rendezték, hogy hadserege Szedánra gyülekezett, ahol azután 130.000 emberével a Szedán félkörben övező erdős dombvidéken helyezkedett el. Szemben fejlődött fel a 200.000 főnyi német haderő, 500 ágyuval. Szeptember 1-én történt meg a nagy összecsapás. A harc órák hosszat folyt és kimenetelét erősen befolyásolta a német tűzéréség. A tűzök egyre szűkebbé és teljesebbé vált a szedáni erdő körül, amelyben bent szorongott a prefektúra épületében III. Napoleón császár is. Délelőtti részvevett a harcban és — a történetírók szerint — hiába keresett a kartácsútzbén a haját. Délután négy óraker parancsot adott, hogy tűzzék ki az erdő fájára a fehér lobogót.

Szedán osztrómánál német részről 465 tiszt és 8459 közkatona halt, illetve sebesült meg, a franciák vesztesége pedig 17.000 halott és sebesült, valamint 21.000 fogoly volt.

Ezután tulajdonképpen véget is ért a hadjárat érdemi része és ennek a döntő útközpontra győzelme biztosította az új német birodalom megalakulását. De Szedán ezzel forrásává változott, a vér, a kín, a pusztulás áradatának kimeríthetetlen forrásává.

Szedán az elmúlt világháborúban 1914. augusztusától 1918. novemberig volt német kézen.

— ZÜRICH I TÖZSDEZARLAT: Páris 850, London 15.00, Newyork 446, Mildnő 22.50, Berlin 178.75, Szófia 5.50, Belgrád 10, Bucureszt 237.

— Wilkins zsebtengeralattjárón megv az Északi-sarkra. Kopenhága. Wilkins kapitány, ausztráliai sarkkutató elhatározta, hogy „zsebtengeralattjárón” megy a Jegestenger alatt az Északi-sarkra. A kutató többek között meteorológiai állomást akar felállítani a sarkvidéken. Az expedícióra szánt buvárnaszád minden eddig ismert tengeralattjáró-típusnál kisebb lesz és csupán harmincötezer dollárba kerül. A „zsebtengeralattjáró” terveit már elkészítették. Az expedíció a kanadai Ma Murry erődből indul ki, ahonnan a tengeralattjáró a folyókön és tavakon át, részben pedig vasúton szállítva teszi meg útját a Jeges-tenger partján lévő Aklavikig. Innen indul el Wilkins kapitány tulajdonképpen sarkú utazására.

— Temesvári egyházi énekkar vendégstereplése Pankotán. A temesvári görögkeleti egyházi „Speranta” nevű énekkara május 19-én Pankotán vendégstereplést, ahol reggel részvesz az egyházi istentiszteleten, délután pedig a hadbavonultak családtagjai javára rendezendő előadáson vesznek részt.

— Felvilágosítások a városi szemétszállítási szolgálat munkájáról. Az aradi közüzemek igazgatósága közli azokkal a polgárokkal, akik szeméthordási díjat fizetnek, hogy ez az illeték csupán a lakásból és konyhából való szemétre vonatkozik. Több esetben megtörtént, hogy egyesek arra akarták kötelezni a közüzemek szolgálatában álló szeméthordókat, hogy az istálóból származó trágyát, az építkezésből visszamaradt törmeléseket és a kertli szemetet is elszállítsák. A közüzemek igazgatósága közli, hogy a fentebb említett helvekről származó szemétre nem vonatkozik a szeméthordási kötelezettség és annak elszállítása nem tartozik a közüzemek szeméthordóira.

— Vonatgázolás Timisoara. Temesvárról jelentik: Súlyos vasúti szerencsétlenség történt Temesvárott, amelynek áldozata Eftimiu Ioan vasúti fékező, aki a Gyárváros közelében arra a vonatra akart felugrani, mely Turnuseverin felé haladt. Eftimiu oda volt beosztva szolgálati tételre. Az ugrást azonban eltesztette és két vagon közé esett, úgy hogy a vonat kerekelt a szerencsétlen ember lábát több levágták. Életveszélyes állapotban a kórházba szállították.

— Halálozás Berger Izidor né született Scher Sarolta. Berger Izidor otlacai kerekedő néje rövid szenvedés után meghalt. Temetése f. hó 17-én, délután 2 óraker lesz Otlacán. (Minden külön értesítés helyett.)

— Május 25-re halasztották a Szociális Misszió „Anyák napja” műsoros estéjét. Megirtuk, hogy az aradi Szociális Misszió Társulat szimpompás, nagyszabású jótékonycély műsoros estély keretében ünnepli meg az „Anyák Napját”. Az előző tervek szerint azonban a Minorita Kulturházban, május 18-ika estére hirdették előadás az előre nem látott, közbejött elháríthatatlan akadály miatt elmarad. Így az aradi Szociális Misszió Társulat a május 18-iki időpont helyett május 25-én tartja meg az előadást, amely iránt városszerte fokozódó érdeklődés nyilvánul meg.

— Elpusztult két amerikai tábori mozgókórház a nyugati harcúterén. Newyork. (Rador.) Johnson, az amerikai önkéntes betegápolótestület vezetője úgy értesült, hogy Franciaországban 2 amerikai ambulancia a nyugati fronton elpusztult egy német repülőgép támadása következtében.

— Kétszázötvenmillió lelt ér a Rotschild-féle pillangó-gyűjtemény. Lord Rotschild, aki 3 évvel ezelőt halt meg, a kensingtoni múzeumra hagyta pillangógyűjteményét, amely kétféle pillangóból áll. Ez a csodálatos gyűjtemény a maga nemében egyedülálló az egész világon és értéke mintegy 250 millió lei.

Gyakorlati oktatás

A színészpedagógus kishától megkérde a nevelőnk:

— Miért sir már megint a kistestvéred? Ugye, már megint bántottad, vagy elvettél tőle valamit? Talán éppen a narancsot?

— Dehogyan bántottam! — méltatlankodik a gyermek. — Ellenkezőleg! Megmutattam neki, hogyan kell szépen narancsot enni.

— A tornászok túlfátl Vasárnapi könnyű, egésznapos kirándulás: Inditának a hármasszigetre. Vezető: Sándor István. Találkozás a cukorkyári kombnál reggel 9 óraker, A másik, szintén egésznapos könnyű túrát az őthalmi erdőbe indítják, ennek vezetője Illés István. Találkozás reggel 8 óraker az egyesületi helyiségben, ahol minden felvilágosítás megadnak. Mindkét kitanuláson vendégeket is szívesen látunk.

— Nyugdíjasok figyelmeztetése! A Szociális Pénzszármazó Társulat st. partikulári dín júdítul Arad (a köz- és magánalkalmazottak nyugdíjgyűjteménye) Strada A. Moctoni No. 12. értesít ajsait, hogy szombaton, tolyó hó 18-án, délután 4 óraker választmányi illeét tart, amelyre a rendes- és póttagokat ezennel meghívja. Mindazon tagok, akik jüzia szállítási kedvezmény elnyerése iránti kérvényt adtak be, az engedélyt átvehetik. Az elnökség.

— Amikor a kereskedő haszon nélkül is árul. Az árszabályozási rendelkezésekkel kapcsolatban igen érdekes miniszteri rendelet jelent meg, amely az ételolajra nézve előírja azt, hogy minden kereskedő köteles elegendő árukészletet beszerezni és a vevők minden körülmények között kiszolgálni. A miniszteri rendelet belátja azt, hogy a detail kereskedő ezen az áruval nem keres semmit, sőt tekintettel arra, hogy az árut előre kell megfizetnie, talán még rá is fizet. Ennek ellenére, mondja a rendelet, a kereskedő köteles a plikkel foglalkozni, mert ha a vevő más árut ugyanattól a kereskedőtől vásárol, amelyeken a kereskedő esetleg többet keres, joggal megkívánhatja, hogy a kereskedő olyan áruval is kiszolgálja, amelynél esetleg nem találja meg számítását. Az árszabályozás új módszerétől igen fontos ismertetést közöl a „Kereskedők Lapja”, amelynek legközelebbi számában az armamaximális rendelkezések is megismernek és egész sorozata azoknak a közleményeknek, amelyekről minden kereskedőnek és iparosnak tudomást kell szereznie. A „Kereskedők Lapja” főkiadóhivatala: Arad Str. Horia 10., telefon 25—39. A lap előfizetési ára évi 700 lei.

— Koszorúmegváltás. Özv. Berger Izidor né elhalálozása alkalmából koszorúmegváltás címén a következő adományok folynak be az izraeli szeretőház javára: Berger Sándor 200 lei, Lusztig Dezső 200, Berger Mór 200, Eichner Akos 100, Princea Mór 100, Schwartz Simon és Fiai 100, Grófi, Nemes és Schwartz 100, Engel Ernő 100, „Monopol” Arad 100, Hilbert József 100, Grosz és Róna 100, Lakatos Aladár 200, Messer Illés 100 és Färber Ludovic S. A. 100 lei.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
VOJTEK gyógyszerár. Bulev. Regina Maria
DANCIU gyógyszerár. Piata Mihai Viteazu
BERNATH gyógyszerár. állomással szemben
BERGER gyógyszerár. Saguna-ut.

A mai háboru bombái

Turbina-bomba és társai

A mind nagyobb erővel folyó háboru újabb és újabb fegyverek igénybevételére kényszeríti a harcoló csapatokat. A háboru eddig leginkább a robbanó bombák terén hozott újítást. Ezen a téren egész sereg újfajta, borzalmas hatású találmány van.

Ha nem is új találmány, de az elmúlt háboruban még nem használták olyan jelentékeny mértékben, mint most a gyújtóbombákat. Ezeknek a fehér foszfórral töltött bombáknak súlya mintegy 15 kg. és mintegy 4 kg. foszfort tartalmaznak. A bombában kis gyújtószerkezet van, amelyik pillanatok alatt meggyújtja a foszfort.

Egészen új találmány az úgynevezett „turbina-bomba”, amely benzinnel van töltve s valóságos fölrobbantja maga körül a levegőt.

A bombák királynője azonban az úgynevezett „elektron-bomba”. Ennek belsejében egy hermitnek nevezett anyag van. Ez alumíniumgolyócskákból és vasoxidporból áll. Az egészet vékony alumínium és magnéziumburk veszi körül. A gyújtószerkezet különleges vegyi hatásokat indít meg a bombában, mire az egész felgyul és elég. A bomba hőmérséklete az égés pillanatában 2500 fok. Egy 1 kg-os elektron-bomba 40 másodpercig ég. A burkolata még ezután 15 percen keresztül éget és gyújt, mintegy 1300 foknyi hőmérsékleten.

Egy ilyen bomba esetét az elmúlt évben Sanghaj

egyik forgalmas utcájára. Egy perc múlva 1400 halott feküdt az utcán.

A gyújtóbombák felhasználásánál az az elv, hogy lehetőleg minél több kisbombát használjanak fel. Ha egy város gyújtóbombákkal akarnak megtámadni, sokkal nagyobb hatást lehet elérni az egyszerre sok helyen följárgoló tűzvészrel, mint egy ponton való bombázással.

Az oroszok Finnországban olyan bombákat használtak, amelyek egyesítették magukba egy nagy, mint a kisbombák előnyeit. Egy nagysúlyu, úgynevezett „aranybomba”-ra egész sereg 1 kg-os bombát helyeztek el. Egy-egy ilyen bomba kétszázterese nagyságot is elér s átlagban 100—200 1—2 kg-os bomba volt benne. A bomba még a levegőben szétnyílt és szórta magából a kisebb bombákat.

Egészen újszerű fegyver a rakétabomba. Ilyen bombákkal a légvédelmi ágyúkkal jól felszerelt katonai pontokat és városokat lehet megtámadni. Egy amerikai szakember véleménye szerint nagy súlyú bombákat lehet eljuttatni a száz-százötven kilométeres távolságra.

A hét-nyolcezer méter magasságban tovaszárguló repülőgép útjára indít egy rakétabombát. Ez folytatja útját és kivédhetetlenül éri a nyolcvan-száz kilométer távolságban fekvő célpontját. Ez ellen a fegyver ellen nincsen védekezés.

Pénteken délután 6 órakor utazik át Aradon a román futball-válogatott

Arad. A román futball-válogatottak péntek délután 6 órakor utaznak át Aradon Budapestre, ahol mint ismeretes, vasárnap a magyar válogatottal játszik Duna-Kupa mérkőzést. Az aradkerületi sportszövetség ünnepélyesen fogadja a válogatottat s ecélből kéri az egyesületeket, hogy minél több delegátussal képviseltesék magukat az állomáson. A kerületi sportszövetség kéri az egyesületek képviselőit, hogy délután fél hat óra kor sziveskedjenek megjelenni az állomáson.

Ciurel vezeti

az AMEFA—Ripensia mérkőzést

Bucuresti. A május 26-iki nemzeti bajnoki mérkőzések játékvezetőit kijelölték és ezek a következők:

Ripensia—AMEFA, bíró Ciurel.

Victoria—Sportul Studentesc, bíró Tautu.

Rapid—Venus, bíró Ionescu Topo

U. Tricolor—Juventus, bíró Mielu Petrescu.

Carpati—CAMT, bíró Russu Gabilei dr.

UDR—Gloria CFR, bíró Ceareanu

A B) ligás mérkőzések közül az Electrica—Gloria mérkőzést Huniade, a Crisana—Oltul meccset pedig Husztik vezeti.

O A) bírótisztület felhívása. A bírótisztület felhívja a játékvezetők figyelmét, hogy a vasárnapi mérkőzések bírójelentéseit zárt borítékban hét-fő estig kötelesek leadni.

O A CAA megkapta az Intelegerea elleni mérkőzés másik pontját is. A CAA megővta az Intelegerea ellen 0:0 arányban végződött mérkőzését azon a címen, hogy az Intelegerea nem rendelkezett az új igazoló könyvecskékkal. A szövetség a mérkőzés két pontját 3:0 gólaránnyal az atléták javára írta. Hasonlóképpen valószínűleg a CAA—Tricolor mérkőzés másik pontját (0:0 volt az eredmény) is megkapják az atléták, ugyanezen a címen beadott óvásuk következtében. Ezek az eredmények a lapunk más helyén közölt táblázatban még nem szerepelnek.

O Humis, a Venus görög származású játékosa is a válogatott csapattal utazik Budapestre. Humis nem játszik, sőt még nem is tartalék, de egyesülete Molnár dr., a híres sportorvos szakértővel vizsgálattja meg a térdén súlyosan sebesült játékosát.

„Fagyasztással” gyógyítják a morfinistákat

Két amerikai orvos szenzációs felfedezése

Newyork. Amerikai lapok jelentése szerint a detroiti városi kórház két orvosa, Berris és Newmann, egy rákos beteg kezelése közben nagyjelentőségű felfedezésre jutott. A beteg, egy 23 éves fiatalasszony, már évek óta szenved rákban, fájdalmi csillapítására morfiomot kapott és azóta teljesen rablává lett ennek a mérégnek.

Az orvosok elhatározták, hogy felveszik a harcot a végzetes szenvedély ellen. Újfajta gyógymóddhoz, a fagyasztáshoz fordultak. Nem régiben fedezték csak fel, hogy bizonyos eljárással le lehet hűteni a beteg hőmérsékletét 10—15 fokkal a test rendes hőmérséklete alá, sőt a beteget ebben az állapotban álomban is lehet tartani két-három napon át, anélkül, hogy egészsége kárt szenvedne.

Sőt ellenkezőleg: a fagyasztást eljárás alatt a mesterséges álomban tartott beteg szervezete pihen a szívverés gvenge és a légzéstvétele is ritka.

Amikor most a két orvos felébresztette álmból a beteget, megállapították, hogy az a morfiom hatása alól teljesen felszabadult. Agvveleje ismét rendes nagyságu volt — holtott a morfinistáknál az agvvelő a normálisnál nagyobbra szokott növekedni — és a morfiom utáni vágya is eltűnt, pedig a kezelés előtti utolsó két hónapban már naponta 4—5 gramm morfiomot vett be. Szakkörökben nagy figyelemmel fogadják a két amerikai orvos kísérleteit és azt mondják, hogy azok új utat mutatnak a kábítószerek elleni küzdelemben.

SPORT KÖZLÖNY

Vasárnap befejeződnek az éllóvasok küzdelmei az alkerületi bajnokságban

Részletes bíródelegálás

Az alkerületi elsőosztályú bajnokságban a vezető csapatok: a Crisana CFR és az Olimpia befejezik a küzdelmeket és az élcsoporthelyzete véglegesen kialakul. Mindkét csapat eséllyel indul a küzdelemben az Unirea, illetve az SGA ellen, a harmadik mérkőzés pedig, amelyen a Tricolor és a Transilvania találkoznak, nyitnak ígérkezik.

A kerületi bajnoki mérkőzéseken kívül a CAA és a Hakoah barátságos mérkőzést bonyolítanak le, az ifjúsági bajnokságért pedig két meccset játszanak a csapatok.

A vasárnapi mérkőzések részletes bíródelegálását alább adjuk:

Ker. I. oszt.:

Tricolor—Transilvania, Unirea-pálya, 15.30 órakor, bíró Sassu, határbírók Simandan és Weinberger.

SGA—Olimpia, Gloria-pálya, 17.45 órakor, bíró Ipsilanti, határbírók Darázs és Barta.

Crisana CFR—Unirea, Unirea-pálya, 17.30 órakor, bíró Cristea, határbírók Gábor és Ciupuliga.

Ifjúsági bajnokság:

CAA—AMEFA, Gloria-pálya, 10.00 órakor, bíró Muntean, határbíró Vogel.

SGA—Olimpia, Gloria-pálya, 14.00 órakor, bíró Adamovici, határbíró Igna.

Barátságos mérkőzés:

Hakoah—CAA, Gloria-pálya, 15.45 órakor, bíró Goicea, határbírók Manea és Kalmár.

A kerületi bajnokság táblázata egyébként a vasárnapi forduló előtt így fest:

1. Crisana CFR	21	18	1	2	63:17	37
2. Olimpia	21	16	2	3	68:18	34
3. CAA	20	12	3	5	36:25	27
4. Titanus	20	11	4	5	48:24	26
5. Astra	20	11	3	6	43:25	25
6. Unirea	21	9	4	8	37:38	22
7. Tricolor	18	6	5	6	31:46	17
8. SGA	17	7	3	7	34:30	17
9. Intelegerea	21	7	2	12	35:48	16
10. Transilvania	20	6	3	11	32:32	15
11. Banatul (törölve)	20	2	-	18	9:71	4
12. Galana (törölve)	21	-	-	21	4:66	-

Hatalmas mezőnyök vesznek részt a kerékpáros Balkán-bajnokságokon

Négy csoportban bonyolítják le a versenyeket

Bucuresti. Az előkészületek serényen folynak a jövő héten megkezdődő kerékpáros Balkán bajnoki versenyekre, amelyeken rekordszámú indulóra van kilátás. A versenyt négy csoportban bonyolítják le és már össze is állították a román színek képviselőinek csoportjait. Ezek a következők:

Rövid táv: C. Tudose, N. Dragomir, M. Steinhart, G. Gociman, I. Beckman, V. Mormocea.

Középtáv: N. Dragomir, I. Gociman, M. Steinhart, Popirlan, Mormocea, Tudose, Dobrin, Iencak, Andreescu, Hapciuc, Stefaniti, Norhadian.

Üldöző-verseny: Tudose, Steinhart, Dragomir, Gociman, Andreescu, Mormocea, Niculescu, Stefaniti.

Hosszútáv: Tudose, Feordeanu, Sandru, Hapciuc, Niculici, Dobrin, Tapu, Ciorbea, Norhadian, Grigoriu, Cristea, Ionita, Agathon, Gociman.

Az országos kerékpáros szövetség már ös-

sze is állította a részletes műsort is, amely az alábbi:

Május 24: A kerékpáros Balkán Szövetség kongresszusa.

Május 25: Az első kerékpáros Balkán bajnokság megnyitása, rövidtávú versenyek.

Május 26: A versenyek folytatása és befejezése, este bankett.

Május 27: Kirándulás a Prahova-völgyébe.

Május 28: A hosszútávú verseny lebonyolítása.

O Erdélyi Kárpát Egyesület Czárán I osztálya értesíti tagjait, hogy a Kaszovai menedékház közgyűlését folyó hó 22-én este az Iparos Otthon nagytermében tartja meg. A közgyűlés után társasvacsorát rendezünk, amelyre 21-ikéig a „Foto Sport” üzletben (Eminescu) lehet jelentkezni. Június 6—9 között egy négynapos túrát rendezünk Baleara (Retvezát). Felvilágosításért a hivatalos óra alatt szolgálunk.

Két és félmillió valutacsempészést leplezett le egy vám-tisztviselő

Könyvek fedőlapjába kötve akarták külföldre juttatni a valutákat

Nagyvárad: A vámhivatal egyik tisztviselőjének feltűnt, hogy sok csomagot és ajánlott levelet küldenek különböző svájci és belga cégekhez és erről jelentést tett feletteseinek, megjegyezve: valószínűnek tartja, hogy valutacsempészés történik. A nyomozás megállapította, hogy valóban különböző valutákat, úgymint zloty, dollárt, pengőt, leit és lírát akartak kicsempészni olyképen, hogy a csomagokban könyvek fedőlapjai alá helyezték el a papírvlutákat, az ajánlott levelekben pedig leragasztott papírlapok közé. A csomagokat és ajánlott leveleket a szatmármegyei Mikola,

Szatmárhegy, Máramarossziget, azután Dés, Halmi, Nagykároly, a biharmegyei Bihar és a kolozsmegyei Egeres községekben adták fel és a feladást többnyire kis gyermekek végezték. Széleskörű nyomozás indult, amely megállapította, hogy a valutacsempész társaság feje Weisz Dániel halmi-i lakos, tagjai Weisz János mikolai, Grünberger Stern máramarosszigeti, Sándor Náthán szaniszlói lakosok, valamint Weisz Dávid voltak, akiket letartóztattak. A valutacsempészek mintegy 2 és félmillió leit akartak kicsempészni az országból és a pénzt a hatóságok elkobozták.

Felfüggesztették egy közbirtokosság két millió lejese birságát dr. Gyárfás Elemér szenátor közbenjárására

Mercurea-Ciuc—Csikszereda. Még 1936-öszen hatalmas vihar vonult keresztül Felcsik több községén, így Csikszenttamás, Csikszentdomokos községek havasai fölött is, mely alkalommal mintegy tízenhétezer hold erdőterületen a fenyőfák ezreit döntötte ki. A kárt szenvedett két közbirtokosság vezetősége azonnal jelentést tett az illetékes erdészeti hatóságoknak, melyek kiküldötték szakértőjüket a vihart szenvedett erdőterületekre. Tekintettel arra, hogy ilyen kivételes helyzetben az erdőtervény kivételes intézkedéseket ír elő, az erdőgazdák és a minisztérium kiküldött főtisztviselője elrendelték, hogy a székely vagyonközösségek vezetői a lehető legsürgősebben leltározzák a szeldöntött fákat, tisztítsák meg az erdőt és az értékesítés tekintetében is nagy szorgossággal járjanak el. A közbirtokossági vezetők a rendelkezésnek eleget is tettek. Összeírták a fákat, megtisztították a területet és a fák egy részét befuvarozták a községbe, amikor váralan akadályok gördültek az értékesítés elé.

Radulescu akkori csendőrszárnyparancsnok utasítására ugyanis megjelent a községi fatelenen egy csendőrszárnyparancsnok és felhívta a közbirtokosságot, hogy mutassa fel a törvényes kitermelési engedélyt, melynek alapján a fa leltározását és fuvarozását végezte. Ilyen engedéllyel természetesen a birtokosság nem rendelkezett, de hivatkozott a felsőbbfokú erdőhatóságok rendelkezésére és arra, hogy rendkívüli események miatt kellett a veszendő fát kitermelni és beszállítani. Erre a csendőrség a befuvarozott fát lefoglalta. Ez ellen a közbirtokossági vezetőség a földművelésügyi minisztériumhoz fordult, mely — helyeselve az erdészeti hatóságok eljárását — feloldotta a raktáron lévő jelentékeny famennyviselést.

A közbirtokosság most már komolyan gondolt az értékesítésre, amikor újabb meg-

telés érte: a csikszeredai pénzügyigazgatóság két millió lei birsággal sújtotta, amiért — az indokolás szerint — a csikszentdomokosi közbirtokosság nem jelentette be a kitermelés

Amikor Hollandia

Németország a világ még semleges volt háborúban szent szállított Hollandiának, mely csendesen gazdagodott meg a vértenger partján

Az elmúlt világháború idején Hollandiának sikerült kívül maradnia a háborún. Sőt a „tulipánok és szalmalmok országa” kereskedelme révén meggazdagodva került ki a háborúból. Ez azért történhetett, mert Hollandia akkor csak kereskedelmi szempontból jelentett fontosságot — eltérőleg a mostani háborútól, amikor is az aviatika rendkívüli fellődése kapcsán — a kis északi tengeri állam fontos bázissá vált az Anglia bombázására induló repülőgépek számára.

A világháború kezdetén a szövetségesek, akik a Németország elleni blokádot már az első napokban alkalmazták — 1914-ben felszólították a holland kormányt, hogy ne exportálja újra a kívülről kapott termékeket. Hollandia semlegességére való hivatkozással visszautasította a kérés teljesítését, később azonban a nehézségek elkerülése végett egy holland szindikátus alakult — magánimportőrökből, amely megadta az angol kormány által kért garanciákat a holland kormány hivatalos közbelépése nélkül. A szindikátus 1914. decemberében alakult meg, de sok akadályba ütközött, mert a szövetségeseknek nem volt

megkezdését. A székely vagyonközösség irasos okmánnyal igazolta, hogy tulajdonképpen kitermelésről szó sem lehet, hisz elemi csapásról van szó és a leltározott famennyiségről a bejelentést mindenkor pontosan megtették. A pénzügyigazgatóság nem vette figyelembe a védekezést és a közbirtokosság összes vagyonára, tisztviselői értékeire zárlatot rendelt el.

A közbirtokosság a zárlat ellen felebbezésrel élt a pénzügyminisztériumba és dr. Gyárfás Elemér szenátor közbenjárását kérte a zárlat feloldása végett. Dr. Gyárfás Elemérnek sikerült a zárlatot feloldatnia és a végrehajtást felfüggesztetnie, mindaddig, míg a folyamatban levő bírósági ügy, a kirótt bírság tekintetében eldől. Csak ezután kerülhet sor tehát a négy évvel ezelőtt kidöntött famennyviselés értékesítésére.

A lakosság érthető várakozással néz a döntés elébe, mert annakidején a kidöntött fákat saját költségére fuvarozta be az erdőről azzal, hogy az értékesítés során fuvar költség — mely megközelíti a millió leit — soron kívül megkapja. Az ügyet súlyosbítja az a körülmény is, hogy a lakosság a várható fuvardíj terhére különböző hitelt vett igénybe, amiért a kereskedők most szorítják és perrel fenyegetőznek.

teljes bizalmuk a szindikátus vezetőiben és az ellenőrzés bevezetése után úgy döntöttek, hogy a legjobb megoldás az importált termékek kontingentálásának bevezetése. Hollandia belső fogvasztási kvótájának megállapítása mellett,

A szövetségesek által foganatosított intézkedések lassanként meghozták az eredményt. Németország felfigvelt, amikor észreveszi, hogy a Németországba irányuló holland export egyre csökken. A német kormány közli, hogy erőszakkal fogja megszerezni magának a hiányzó holland termékeket. Ezen magatartással szemben Hollandia megpróbálkozik jóakarata bizonyításával, hatalmas szomszédságával szemben és Angliaellenes intézkedést tesz, megtiltja kereskedelmi hajóinak, hogy Anglia használja azokat. A szövetségesek is bejelentik, hogy ha a holland flotta egy részét nem bocsátják azonnal a szövetségesek rendelkezésére, — az antant fel fog függeszteni minden a holland kikötőbe irányuló exportot.

A tárgyalások hosszú ideig húzódtak el, annál is inkább, — mert ebben az időben kezdődött a kegyetlen német tengeralattjáró háború, amelynek következtében sok holland hajó félt elhagyni a kikötőket. Végül a szövetségesek és az USA által felajánlott angol előnyök ellenében Hollandia megengedte, hogy hajói a szövetségeseknek hajózzanak, azzal a kikötéssel, hogy egyetlen hajója se legyen felfegyverezve és ne szállítson csapatokat, vagy hadianyagot.

1918-ban Németország követeléseit egyre súlyosabbá válnak. A holland kormány megpróbál ellenállni, egy ízben fel is függesztik a szabadságolások a holland hadseregben. Katonai intézkedéseket tesznek, a berlini holland követet visszahívják. Végül azonban Hollandiának mégis sikerül kikerülnie a háborút.

1918. júliusában Németország 60 ezer darab tén és 3000 tonna szárnyas szállítást kéri Hollandiától. Miután azonban Hollandia a blokádot következtében maga is élelmiszerhiányban szenvedett, nagy áldozatot jelentett a kérés teljesítése. A tárgyalások hosszú ideig húzódtak el és végül egyezményt kötöttek, amelynek alapján Németország szent szállít élelmiszerek ellenében.

A nehézségek a háború végéig tartottak. Ekkor Hollandia felszabadultán lélegzett fel.

Műemlékek közelében csakis a Műemlékek Bizottságának engedélyével lehet építkezni

Idetartozóan műemlékek nyilvánítták az 1834. év előtt épült templomokat

A valóság- és művészetiügyi minisztérium mellett működő Történelmi Műemlékek Bizottságának átirata alapján a belügyminisztérium a városhoz leiratot intézett, melyben közli, hogy a történelmi műemlékek karbantartására és megóvására vonatkozó törvény alapján a közigazgatási tisztviselők, az erdészeti és jószágigazgatósági hivatalnokok, a községi és állami mérnökök, a tanácsbírók és a lelkész kar tagjai kötelesek az említett bizottsággal közölni a törvény bárhol tapasztalható megsértését.

Az az ér, aki a gondjaira bízott műtárgyat megsemmisíti, megcsontítja, vagy elidegeníti, 8 naptól 3 hónapig terjedő elzárásban, vagy 100—500 lei pénzbírságban, esetleg mindkét büntetésben részesül. A leirat ezután idézi a bizottságnak a törvény értelmében meghatározott feladatát. Eszerint a bizottság ügye a történelmi emlékek, a klasszikus időkben, a középkorból, vagy

az újabb kori történelemből származó helységek maradványainak karbantartására, a történelmi érdekességű, vagy művészi becsű tárgyak megóvására, még abban az esetben is, ha azok magántulajdon képeznek. Gondoskodik továbbá az ásatások és műemlék-kutatások szakszerű felügyeletéről, ezeket a bizottság engedélye nélkül nem is szabad megkezdeni.

A bizottság letárolja és óvja a kolostorok és templomok műemlékeit és műkincsét, megkönyviti a hatáskörébe tartozó tárgyakat egybegyűjtő múzeumok létesítését, amely az engedélye nélkül nem is történhetik. A bizottság engedélye nélkül történelmi műemlékek nyilvánítták épület közelében semmiféle építményt nem lehet emelni. A leirat végül azt közli, hogy a műemlékek leltárának közze-tételéig az 1834. előtt épült templomok és kolostorok az ott található műkincsekkel együtt műemlék jellegűek.

Nizzában töltik szabadságukat a francia frontarcosok

Ha nem élnénk olyan felfordult világban, s ha a Földközi-tenger környéke nem lenne most meglehetősen kényelmetlen hely üdülés szempontjából, szívesen elmennénk mi is Nizzába néhány heti üdülésre. Ilyenkor, májusban gyönyörű virág-pompában áll a francia Riviera, s ha a háboru következtében nem volnának korlátozva a tengeri hajózárok, s más akadályok se lennének, bizonyos, hogy az idén is előkelő nemzetközi közönség töltene meg a drága és fényes hotellek, sanatóriumok és villák szobáit, termeit, kertjeit s a tengerparti sétányokat. De így a francia Rivierán az idén csak a bennszülött franciák üdülnek és — azok a francia frontkatonák, akiket a hadvezetőség néhány heti pihenőre és gyógyulásra küldött oda.

Egyik francia képeklapban érdekes cikket olvastunk ezekről a Nizzában üdülő francia katonákról.

„Szabadság“, ez a címe a francia lap cikkének, amely részletesen leírja, hogyan töltik idejüket a Rivierán a Maginot-vonal földrajzi erődjéből üdülésre küldött katonák.

Nizzában a Promenade des Anglaises van a szabadságot francia katonák elhelyező iródjaja. Ezen az úton, amely Nizza legelegánsabb hegye, van a frontarcosok üdülőtelepe is, egy ósregi, szép kastélyban, ahol szükség szerint: néhány na-

pig, vagy néhány hétig pihenhetnek a francia katonák, hogy elfelejtsék a háborút. Az idejük nagyrészt természetesen idegpihenető szórakozásokkal töltik. Reggel, ha szép idő van, nagy sétákat tesznek a gyönyörű tengerparton, sőt a merészebbek meg is fürödhetnek, bár ilyen hős csak ritkán akad, mert a tenger vize még meglehetősen hideg. Az üdülő katonák nagyobb része beéri a reggeli sétával.

Étkészés után természetesen pihenőre térnek. Sokan, a katonák közül kártya vagy sakkpartiba merülnek és ez néha estig is eltart. Estefelé a legtöbben ujjabb sétára indulnak. Ez a meghitt óra, amelyben a cimborák összekarolva sétálnak a tengerparton, vagy a parkokban s közlik egymással inim vajjonásaikat. Este moziban, vagy színházakban találunk szórakozást. Nizza városa erre különösen sok gondot fordít, hogy a szabadságot katonák csak a legjobb darabokat láthassák. Azok, akik nem szeretnek kimaradni, beülhetnek az üdülő otthon olvasótermébe, ahol gazdag könyvtár áll rendelkezésükre.

Mielőtt elhagynák az üdülőtelepet, a katonák beírják neveiket és benyomásaikat az „aranykönyvbe“, ami tulajdonképp csak egy jó vastag irka. A legtöbben azt jegyzik föl, hogy „tiz napig boldogok voltak“. Lehet ennél még többet is kívánni?

Junius 1-től megdrágul a városi autobuszok viteldija

Az aradi közüzemek igazgatósága közli, hogy az autobuszjegyek árait junius elsejétől felfelé emelik. A közüzemek igazgatóságának határozata alapján általánosságban egy lelei emelték fel valamennyi jegy árát és ennek megfelelően növelik a havi-bérletek, valamint a kedvezményes jegyfuzetek árait is. Az egy leies viteldij-emelés következtében az autobuszjegy-árak 8—20 százalékkal drágultak meg. A közüzemek igazgatósága ezzel kapcsolatosan közli, hogy az áremelésnél igyekezett elkerülni a súlyosabb teher áthárítását és annak ellenére, hogy az üzemi költségek 80—150 százalékkal drágultak, csak igen mérsékelt áremelést hajtott végre. Egyben közli az igazgatóság azt is, hogy a jelenlegi helyzet megszűnése után esetleg bekövetkező árcsökkenés esetén, az autobuszjegyek árait is a régi egy-ségárakra csökkentik.

— Ismét emelkedett a jegybank aranyfedezete. A Banca Nationala most tette közzé 1940. április 27-én lezárt jelentését, amely szerint az aranytartalék 27 millió 626 ezer lelei értékű újabb aranyzaporulattal 21 milliárd 29 millió 533 ezer lelei értékre emelkedett. Az április 27-én forgalomban volt bankjegyek végösszege 49 milliárd 844 millió 341 ezer lelei, a bankjegymennyiség tehát 1940. április 21-i helyzethez viszonyítva 1 milliárd 93 millió 217 ezer lelei értékű papírpénzzel szaporodott. A jegybank kereskedelmi váltótárcájának végösszege 1940. április 27-én 17 milliárd 842 millió 528 ezer lelei volt, így 220 millióval csökkent.

— Megrendezik idén is a buzaversenyt. A mezőgazdasági minisztérium az idén is megrendezi az országos kukorica és buzaversenyt. Akik a versenyen résztvenni óhajtának, azok a megyei gazdasági kamaráknál kell, hogy közöljék e számdéukukat. A buzaversenyre junius elsejéig, a kukoricaversenyre pedig junius 15-ig lehet jelentkezni.

— Egymillió lelei összegű új kölcsönöket folyósított a temesvári „Corvin“ szövetkezet. Legutóbb tartotta meg évi rendes közgyűlését a „Corvin“ temesvári általános gazdasági és hitelszövetkezet. A népes közgyűlés a szövetkezetnek a Magyar Házban levő helyiségében folyt le. Schikhofer János elnök megnyitó beszédében visszapillantást vetett az utóbbi évek munkájának eredményére és vázolta azt a hivatást, melyet a szövetkezet, különösen a munkás és középosztály körében, részben a tökegyűjtés, részben pedig a hitelnyújtás terén teljesít. Az elmúlt esztendőben a szövetkezet a régi kölcsönök mellett tagjainak újabb kölcsönöket is nyújtott, több mint egy millió lelei értékben. Ezekből a kölcsönökből ingatlan vásárlási és házépítési kölcsön címén közel 400.000 lelei, ipari és kereskedelmi kölcsönök címén közel félmilliót, míg egyéb kölcsönök címén közel 200.000 lelei fizetett ki a szövetkezet tagjainak. A szövetkezet lejegyzett üzletrészel meghaladják a három millió leit és ebből 996.000 leit be is fizettek a tagok. A közgyűlés elfogadta a mérleget, amely 22 ezer lelei tiszta nyereséget mutat ki. Ebből különböző tartalékok javadalmaszása mellett a szövetkezet 3 százalékos osztalékot fizet. A mérleg eligazdása és a felmentvény megadása után az igazgatóság tagjai közé választották: Ördög Jánost, dr. Takács Lajos, Cseh Mihályt, míg a felügyelőbizottság tagjai lettek: Becsky István, Patyi Péter és Nagy Vince Lajos.

JUDECATORIA RURALA CHISINEU-CRIS
Nr. 793—1940.

Publicație de licitație

Subsemnatul delegat judecătoresc aduc la cunoștință, că în cauza de urmărire a lui Stan Gheorghe din Chișineu-Criș, repr. prin dr. Olosz Ludovic, adv. din Chișineu-Criș, contra urmăriului dom. în comuna Bîzighesti, jud. Putna, pentru încasarea sumei de 30.689 lei și acc., obiectele sechestrate în baza încheierii Judecătorei rurale Chișineu-Criș Nr. 3533—1938 și anume: 60 măji porumb nesărmate, 3 măji sământă de floarea soarelui, 2 măji grâu cal. II, și III, 2000 snopi țulei de porumb, 15 căruțe pleavă strică și 800 kgr. sîclică de nutreț și evaluate în total la 36.950 lei, se vor vinde prin licitație publică judiciară, ce se va ține în ziua de 20 Mai 1940, ora 16, la fața locului la conacul urmăriului, în hotarul comunei Chișineu-Criș.

Înrucăt mișcătoarele de mai sus ar fi fost seches, trafe și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire asupra lor, în acest caz licitația prezenta este ordonată și în favoarea acestora, conșt. art. 120 din legea execuțională.

Chișineu-Criș, la 1 Mai 1940.

Delegat judecătoresc
L. S. Filimon Roman
impiegat.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Uj tájékoztató intézkedés a rendkívüli nyereségek kiszámítására

Kik mentesülnek a vallomás beadásának kötelezettsége alól

A pénzügyminisztérium, mint ismeretes, június 15-ig hosszabbította meg azt a határidőt, ameddig a vállalatok a rendkívüli nyereségre vonatkozó vallomásokat a pénzügyigazgatósághoz beadhatják. A minisztérium a határidő meghosszabbításával egyidejűleg szükségesnek látta, hogy újabb magyarázatokkal szolgáljon ezeknek a vallomásoknak beadására vonatkozóan.

Igy közlik, hogy vallomást kell beadni az azon cégeknek is, amelyek nem esnek a rendkívüli nyereségre kivetett adó alá. Így például, ha egy cég 1938-ban alakult, anélkül azonban, hogy 1938-ban 12 havi működése lett volna, vallomást kell beadnia, annak ellenére, hogy nem kell a rendkívüli nyereség után esedékes adót fizetnie. A vallomásban ismertetnie kell helyzetét és közölni kell, hogy 1939. évi nyereségét nem lehet az 1938. évi nyereséggel összehasonlítani, mert hiszen 1938-ban nem működött egy éven át. Azt, hogy a rendkívüli nyereségek után adót nem kell fizetnie, a fenti adatok alapján a pénzügyi hatóságok állapítják meg. Ezt a vallomást azért kell a fentemlítettnek is beadni, mert hiszen a törvény a vallomás beadása alól csupán azokat mentesíti, akiknek adó alá eső évi jövedelme a 100 ezer leit nem haladja meg. Az ösz-

szes többi kereskedelmi és ipari vállalatoknak be kell adniuk a vallomást, még abban az esetben is, ha 1939. évi forgalmuk kisebb lenne az előző három év átlagának forgalmánál.

A törvény alkalmazása során különbséget tesznek a cégek és cégtulajdonosok között. Így tehát például, ha egy és ugyanazon tulajdonosnak két különböző vállalata van, amelyek közül egyenként egyik évi adóköteles jövedelme sem haladja meg a 100 ezer leit, ennek a tulajdonosnak nem kell vallomást tennie, annak ellenére, hogy a két vállalat adóköteles jövedelme összesítve meghaladja a 100 ezer leit.

Nem vonható le a bruttó jövedelemből a költségek közül a raktározási és karbantartási, a forgalmi adó, a fogvasztási adó, az alkalmazottak fizetése, a nyomtatványok. A szállítási költségek közül csak azok vonhatók le, amelyeket az áruk gyárba való hozataláért fizetnek, azok pedig nem, amelyeket az áruknak a vevőkhöz való szállításáért rónak le. Ami a fűtőanyagot illeti, ebből csak az a mennyiség vonható le, amelyet az áru gyártásának céljaira használnak fel. Ugyancsak levonhatók a társadalombiztosító illetékek a munkaadót terhelő összegei, de csak azok az összegek, amelyeket a munkásokért, nem pedig azok, amelyeket a tisztviselőkért fizetnek.

nala igazgatója, Gheorghe Munteanu könyvkereskedő, Iustin Ratiu kereskedő (Világos), Martin Sohlmann kereskedelmi vállalati igazgató, ifj. Stiaszny József kaptafagyáros, III. osztály: Boros Mihály kádármester (Borosjenő), Serb Antoniu mészáros, Sfat Ioan kisiparos, Steiner Fülöp kisiparos, Schmidt Balazár kereskedő (Szentanna), Ioan Tincu kisiparos.

— HARMINC SZÁZALÉKKAL KEVESEBB LESZ AZ IDÉN A GABONATERMÉS, MINT TAVALY VOLT. A római nemzetközi gabonahivatalhoz érkezett jelentések szerint az európai államokban az idén a késő őszi vetések és a szigorú tél következtében általában 30 százalékkal kevesebb lesz a gabonatermés, mint az elmúlt évben volt. A tengerentúli államok, mint az Egyesült-Államok, Kanada és Amerika nagy készletekkel rendelkeznek ugyan, de a háborús helyzetre való tekintettel ezeknek Európába való szállítása nehézségekbe ütközik és ezért bizonyos mértékben gabonahiányra lehet számítani.

Kitüntetett aradi gazdasági szakemberek

A Monitorul Oficial május 14-iki keltezésű száma közli azt a királyi dekrétumot, amelynek értelmében az aradi kereskedelmi és iparkamara körzetében a „Meritul Comercial si Industrial“ érdemrenddel a következőket tüntették ki: I. osztály: Simion Albu ipari vállalkozó, Cirici Aurel nagykereskedő, Comsa Emanoil gyáripari igazgató, Dár Oszkár iparvállalati igazgató, dr. Ierčan Nerva, a Banca Victoria vezérigazgatója, Kneffel Béla bankigazgató, Lakatos Aladár bankigazgató, C. Popovici mérnök, iparvállalati igazgató, Remus Rafiroiu az aradi árutózsde elnöke. II. osztály: Atanasie Branda (Barzava) kereskedő, Schwartz Hermann rövidáru nagykereskedő, Tamasdan Vasile a Banca Națio-

Rádióműsor

— Romániai hírszámláló —

Magyar nyelvű hírek

18.30: Reichsender Böhmen (296,8 m. és 31 m. röv. hull.) 18.30: Reichsender Böhmen (269,5 m. és 31 m. röv. hull.) 18.50: Pozsony (298,8 m.) 19.50: Radio Románia (364,8 m.). 20: Radio Toulouse (238,6 m. és Marseille Provence (400,8 m.) 20: Reichsender Böhmen (269,5 m. és 31 m. röv. hull.) 20.55: Róma II. (244,3 m.) és Róma III (221,18 m.) 22.15: London National (261,1 m.) és GSA (49,59 m. röv. hull.) (30,96 m. röv. hull.) 23.15: Reichsender Böhmen (269,5 m. és 31 m. röv. hull.) Pozsony (298,8 m.) 23.45: Belgrád (437,3 m. és 49,2 m. röv. hull.) 23: Nico Paris PTT 253,2 m. és Marseille Provence (400,8 m.) 23.50: Besztercebánya (765,3 m.).

Német nyelvű hírek

5.45, 7, 10, 12.30, 14, 17 és 20. Összes német adók. 20: Strasbourg (349,3 m.). Lyon PTT (463 m.). Radio Lyon (215,4 m.). Rennes (288,5 m.) és Marseille (400,5 m.). 20.40: Prága (470,2 m.). 21.30: Olasz II. (Torino 263,2 m., Milánó 368,6 m., Génova 263,3 m. és Triest 263,3 m.). 22: GSA (49,59 m.), LRX (30,96 m.) és London National (261,1 m.) 22: Összes német adók. 22.45: Strasbourg (349,3 m.). Lyon PTT (463 m.) és Radio Lyon (215,4 m.) 23: Svájci Aleman Adó (539,6 m.). 23.15: London (342,1 m.). 23.15: Midland Regional (296,2 m.) és North Regional (449,1 m.). 23.30: Prága (470,2 m.). 24: Berlin (356,7 m.) és Lipcse (382,2 m.) 24: Strasbourg (349,3 m.), Lyon PTT (463 m.), Radio Lyon (215,4 m.) és Rennes (288,5 m.). 0.15: Midland Regional (296,2 m.) és North Regional (449,1 m.).

PÉNTEK, 1940. MÁJUS 17.

Bucuresti, Radio Románia, 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Lemezek. 12.50: Costică Dumitrescu zenekara. 13.20: Időjelzés, művészeti, kulturális és sportközlemények. 13.30: A zene folytatása. 14: Hírek. 14.20: Szláv énekek lemezei. 14.40: Tánczene. 15: Különléle közlemények.

Radio Románia, 19: Időjelzés időjárásjelentés. 19.02: Technical zenekar. 19.17: Jovanovitsch Bratza, Gaspar Cassado és Wilhelm Kempff lemezei. 19.30: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio Románia, 20: N. Iorga tanár előadása. 20.20: Liszt: Les préludes, lemezekről. 20.35: Közvetítés az Operából: Puccini: Pillangókisasszony. (Háromfelvonásos opera). 21.35: Hírek. 22.50: Hírek, sportközlemények. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I, 7.40: Ébresztő, torna. 8: Hírek, közlemények, hanglemezek, étrend. 11: Hírek 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: Chappy-tánczenekar. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Lontay-Rainer László magyar nótákat énekel, kiséri Csorba Dezső cigányzenekara. 15.30: Hírek. 17.10: Az esztergomi hittudományi főiskola. Felolvasás. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Szalonzenekar. 19: Egészségügyi előadás. 19.30: Kedvelt hanglemezek. 19.50: Sportközlemények. 20.15: Hírek. 20.25: Arva Pál gazdasága. Mesefetések. 21: Német nyelvű előadás. 21.05: A Jugoszláv-Magyar Társaság Hubay-Liszt-hangversenye. 22.15: Hírek. 23.20: Hírek. 23.40: Tánclemezek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Músi Elek cigányzenekara muzsikál.

Budapest II, 20.30: Gyorsirótanfolyam. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. 22.35: Időjárásjelentés. 22.40: Besztercebánya.

Belgrád, 13: Népdalok. 13.45: Lemezek. 14.50: Tánczene. 15.20: Lemezek. 18.45: Knezejevics Vekoslav

énekesnő 19.20: Lemezek. 20.40: Népdalok. 21.10: Rádiózenekar. 23: Lemezek.

SZOMBAT, MÁJUS 18.

Bucuresti, Radio Románia, 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Lemezek. 12.50: A Stiplosek havái zenekara. 13.20: Időjelzés, művészeti, kulturális és sportközlemények. 13.30: Doina Suchici akordeonozik. 14: Hírek. 14.20: Amerikai és angol énekesek lemezei. 14.40: Tánczene. 15: Különléle közlemények.

Radio Románia, 18: Az Országőr szervezet órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Drámai és filmkrónika. 19.17: Wanda Landowsky, Maurice Maréchal és Alfred Sittard-lemezek. 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio Románia, 20: Ion Zamfirescu előadása. 20.15: A Cosma jazz-zenekar. 20.45: Hírek. 21: Rádióposta. 21.15: A zene folytatása. 22.10: Hírek, sportközlemények. 22.30: Román énekek és táncok lemezek. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I, 7.40: Ébresztő, torna. 8: Hírek, közlemények, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: Országos Postászenekar. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.20: Reményi Józsefné meséi. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Ember Nándor zongorázik. 18.45: Postaműszaki tanácsadó. 19.15: A régi pesti vurstli muzsikája. Zenei hangulatkép. 20.15: Hírek. 20.25: Bura Sándor cigányzenekara. 21: Északlak. Dráma három felvonásban. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.10: Magyar és külföldi tánclemezek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Toki Horváth Gyula cigányzenekara muzsikál.

Budapest II, 18.45: Keömley Bianca énekel zongorakísérettel. 20.25: Mezőgazdasági felőra. 21: Hírek, 10. versenyeredmények. 21.25: A fővárosi zenekar hangversenye. 22.35: Időjárásjelentés.

Belgrád, 13: Rádiózenekar. 14: Népdalok. 14.50: Lemezek. 18.45: Népies zene. 19: Hangjáték. 19.20: Lemezek. 20.40: Népdalok. 22: Dalok. 22.40: Hírek.

SZÍNHÁZ

Ma, pénteken nagy premier!

Az utóbbi évek legragyogóbb operettje a „Pusztai szerenád”

amelynek ma esti bemutatója a vendégjátékok legkiemelkedőbb eseménye — fővárosi színvonalu előadásban kerül színre a szenzációs újdonőség

Az állandó sikerek mellett vendégszereplő kitűnő Brassó—marosvásárhelyi színtársulat ma pénteken este mutatja be az utóbbi évek legragyogóbb operettjét, a Pusztai szerenádot. A kétfetes vendégjátékoknak ez a nagyszabású operett-bemutató lesz a legkiemelkedőbb eseménye. Mert a

PUSZTAI SZERENÁD

páratlanul szellemes, szórakoztató librettója, csodálatosan szép muzsikája jóval feljűmulja az utóbbi évek operettjeinek színvonalát. Ez a szenzációs operett, amelynek szövegekötője Szilágyi László, zenéjét Fényes Szabolcs szerette, — az év legnagyobb budapesti sikere. A Pusztai szerenád még ma is műsoron van a magyar fővárosban és most indult el külföldi diadalujára. Az aradi előadás

RAGYOGÓ KIALLITÁSBAN

kerül színre, tizennégytagú tökéletes zenekarral, minden igényt kielégítő művészi személyzettel, példás rendezésben. Szabadkay József rendező és Schreiber Alajos zeneszerző és karnagy tudásuk legjavát produkálják ebben a szenzációs operettben, amit mindenkinek meg kell nézni, mert csupa

HANGULAT, ÉNEK, TÁNC, VIDÁMSÁG

a „Pusztai szerenád”, amelynek magyaros levegője, szellemes mesészövege, egyszerű fejjépe, szebbnél-szebb slágerszáma, hangulata, humora, sok látványosság számbamenő attrakciós táncszáma mindenkit gyönyörködtet, szórakoztat, meglepettet, feljűdit, elragadtat. A szereplők, így elsősorban

ÜRMÖSSY MAGDA

a dekoratív szépségű, gyönyörű hangu primadonna pályafutásának legszebb és legsikeresebb alakítását nyújtja. VOJTCZYK ELVIRA csupa temperamentumával, bájos egyéniségével, humorával, tán-

caival szintén parádás szerepet alakít. Kun Edith kedves fiatalja, frissessége a tavasz levegőjét viszi a színpadra. A férfiak közül Jeney János, Homm Pál, Szabadkay Miklós, Végh, Peternák, Némethi biztossítják a nagy sikert. Az előadás eseménye a nyolc éves kis GERŐ BORCSA búbjajos gyermek-primadonna utóéletetlen produkciója, Ürmössy Juczi és Komáromi Attila több táncszáma. A „Pusztai szerenád” szombaton este, vasárnap délután 6 órakor és este 9 órakor is színre kerül. A jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

A színház heti műsora:

Pénteken este 9 órakor: „Pusztai szerenád” (operettbemutató).

Szombaton délután 6 órakor: „Obsitos”, operett. — Este 9 órakor: „Pusztai szerenád”, operettújdonóság.

Vasárnap délután 11 órakor: Biri Bori és a farkas. (Gyermekelőadás). — Délután 3 órakor: Marica grófnő. operett. — Délután 6 órakor és este 9 órakor: Pusztai szerenád.

— Merész amerikai trükkal mozdított egy svájci lány. A Színház Magazin új száma érdekes riportot hoz arról a svájci lányról, aki egészen új amerikai izü trükkal adta férfihez saját magát. Farkas Imrenek, a fiatal és szerlem költőjének búbjajos írásai pesti májusi rimekben. Napoleon és Viktória királyné frizurái a modern hölgyek fején. érdekes riport arról, hogy min nevet Budapest, képes riport a pesti korszáról, a női Sándor Mária grófnőről. A 11 éves Shirley Temple, optimista revü Párisból, új strand-dívat és még sok érdekes képriport, cikk, novella és Farkas Imre békebeli regénye szórakoztatja az olvasót a Színház Magazin új számában, melynek a heti darabmelléklete az „Oblonov”, a Vígyszínház nagyszerű darabja. A gyerekek megtalálják kedvenc kis Magazinjukat. Sics Ardi vidám kalandjaival. Ára csak 16 lei.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. száma, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetés: ára előre fizetendő

ALKALMAZÁST NYER

Perlekt, ügyés, rendés szobalányt keres uriház, Cim a kiadóban.

LAKÁS

Kiadó kétszobás lakás, havi 900 leiert, Str. Mărășești 6. sarkon. 2452

VÉTEL-ELADÁS

Lebontandó bádógető-lemez és deszka eladó. Str. Porumbaru No. 16. 2453

KÜLÖNFÉLÉK

Elveszett egy drb. nőtűkék női bőrkésztyű. Megtaláló jutalomban részesül. Brațianu 12. 2456

KÉVÉS LAJOS VENDÉGLŐJÉT

át helyezte Str. Cogălniceanu 18. sz. alá. Kéri vendégeknek további szíves pártfogását. 2454

Waganház

kö el a belvároshoz, 3 park tás szoba, elő-, fürdőszoba lakással, parkított udvarral alkalmi áron, 320.000 leiert eladó. — Megbízott:

Kiss Lajos „Uranul” ingatli irodája, Arad, Str. Eminescu 2, I. em. Telefon 26-61.

Harisnya személszedést és stoppolást legelőcsöbön készit harisnyakötő Str. Moise Nicoră 1. 2195

Keleti és belföldi perzsa szőnyegek, díó, hálók modern ebédli, kombinált szobák, recamierek, varrógépek, amerikai ír-aszal, írógépek, Pianino, rövid keresztburos zongora és rövid zongora, Singl-gyártmány, olcsón eladó. Veszünk teljes lakásberendezést, ékszerket. Zalogkölcsönt közvetítünk a temesvári zálogházba, előleget adunk, olcsón hozszablitunk Tempo bizományi üzlet Fischer Eliz-palota.

M A T S C H E K

Ingatlanforgalmi iroda, Arad, Bul. Carol 46. (lakás ugyanott), telefon: 26-95. előnyös ajánlatok: 3.800 ezer: központban emeletes bérház, 2 lakás, 10 szalék jöv. — 2.500 ezer: piactéri emeletes modern sarokbérház, 6 üzlettel, 220 ezer hozatt. — 1.800 ezer: belvárosi nagytelkű üzlet. 140 ezer jöv. — 1.600 ezer: Eminescu-uccai emeletes, 3 összkomfortos középny lakással. — 1.300 ezer: belv. 5 sz., parketás, külön 2 sz., kompl. nagy park és kert. — 1.200 ezer: főtér mellett emeletes bérház, 10 százalék jöv. — 1.050 ezer: jöv.

postánál új, modern, 4 lakásos, cca 10 százalék jöv. — 950 ezer: belv. sarokház. 2x3, 3x2, 3x1 sz. nagyrészt fürdősz., lakások, nagy pince. jöv. — 850 ezer: seminariumnál félemeletes, 2x3, 6x1 sz. telj. lakás, elő fürdősz., pince, kert. — 750 ezer: kp-hoz közel villaszerű, új, 5 lakásos, fürdőszobák, nagy kert. — 650 ezer: lencu-térnél úzi sarokház, jó hozam, kedv. fiz. felt. — 600 ezer: vasutnál 6 bérlemény, 700 öl telek. — 550 ezer: Catedral-térnél, részben új, magasföldsztes, 2x3 1x3 sz., elő fürdősz. lakások, kert. — 530 ezer. u. o. új, alapincézett, 4 sz., hallos kert. — 510 ezer: közkörház táján, 3 és 2 sz. fürdősz. lakások, nagy kert. — 450 ezer: II. ker. ben sarokbérház, 2 és 3 sz., fürdőszobás lakások, 5 kislakás, jöv. — 420 ezer: u. o. 2x2, 8x1 sz., telj. lakás, 10 százalék jöv. — 400 ezer: színházhoz közel renovált, alapincézett kőműves, erős ház, 1x2, 2x2 sz., fürdősz. lakások. — 380 ezer: belv. mellett félemeletes üzletház, 7 bérlemény, nagy front, 10 százalék jöv. — 340 ezer: külvárosi, új, modern, 2 lakásos villa, parkett, fürdősz. kert. — 303 ezer: 1 sz. fürdőszobás, mentén, főtér, új, 2 lakásos, modern ház, nagy kert, kedv. fiz. felt. — 270 ezer: 8 lakásos, közművet, nagy kert és jöv. — Teltek Földök szállók

Legújabb jelentéseink:

Roosevelt:

„Azok a nemzetek, amelyek nem készültek fel, áldozatul estek a támadásnak“

Washington. Roosevelt, az Egyesült-Államok elnöke, a szenátus ülésén beszédet mondott, amelynek során többek között a következőket jelentette ki:

— Vészjósló napokat élünk és ez minden nemzetet arra készítet, hogy védelmét megfelelően előkészítse. Gyors és veszedelmes támadó eszközök fejlődtek ki — amint az európai háborúból láthatjuk és meg kell szerveznünk a védelmet. A gépesített ütegek 200 mérföldnyi sebességgel haladhatnak ellenséges területen, az éjtörvényes osztagok rendkívül gyorsan közlekednek és a mai korszerű hadviselés mellett épülőtereken nagy csapatokat lehet leszállítani.

Az elnök ezután hivatkozott az USA nagy

kiterjedtségű érdekeltsegeire, amelynek megvédését elsőrendű kötelességnek minősítette.

— Az óceán eddig elegendő volt, mondotta Roosevelt — hogy kellő védelmet nyújtson, most azonban a távolságok lecsökkentek és éppen ezért elővigyázatosságnak kell lenniünk. Alaposan fel kell készülnünk a támadásra, mert a példa azt mutatja, hogy azok a nemzetek, melyek nem készültek fel megfelelően, áldozatul estek.

Beszéde befejező részében szembeszállt Roosevelt azokkal a híresztelésekkel, amelyek szerint az amerikai hadsereg és felszerelése nem volna kitűnő, végül kérte, hogy a nemzetvédelmi hitelt szavazzák meg.

Berlin közli:

Lüttich német kézen van

Berlin. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: Több francia lap brüsszeli tudósítás alapján beszámolt arról, hogy Lüttich városát május 14-én hevesen bombázták a német repülőgépek. Az igazság az, — mondja a német távirati iroda jelentése — hogy Lüttich német kézen van és a város északi része, va-

lamint a citadella elleni bombatámadások nem a németek művei voltak.

Berlinből jelentik: A francia messzehordó gépek május 16-án lőtték Raptatt nyílt várost, ahol semmiféle katonai erőmű vagy célpont nem volt. Megtorlásul a német tüzérség tüzet nyitott Hagenau francia városra.

Eltanácsolják Egyiptomból az olasz és amerikai állampolgárokat

Kairó. (Rador.) A Deuter hírszolgálati iroda közli, hogy a helyi konzulátusok azt tanácsolják az olasz állampolgároknak, hogy utazzanak el Egyiptomból. Hasonlóképpen az amerikai állampolgároknak is eltávozá-

javasoltak az amerikai konzulátusok. Az egyiptomi hatóságok megkezdtek Helioopolisnak. Kairó egyik külvárosának kiürítését, ugyancsak elavoltították a lakosságát a különböző repülőterek közeléből.

Demokrata-republikánus együttműködés Roosevelttel újraválasztása érdekében?

Stockholm. (Rador.) A Stockholm Tidningen tudósítója jelenti, hogy washingtoni politikai körök véleménye szerint a jelenlegi európai események nagy hatást gyakoroltak az elnökválasztás kimenetelére is. Beszélnek egy megegyezésről a demokrata és köztársasági pártok között Roosevelttel újraválasztása érdekében és ebben az esetben egy republikánus lenne az elnök és a kor-

mányt is úgy alakítanák át, hogy a két párt közötti koalíció kidomborodjék.

Washington. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: Délkarolinában azokat a képviselőket választották meg, akik Roosevelttel elnök harmadszori jelöltetésének hívei. Az eddig megválasztott 600 delegátus közül 447-nek az a megválasztása, hogy közvetve, vagy közvetlenül Roosevelttel megválasztására szavazzon.

Nem sértették meg az angol repülőgépek Görögország semlegességét

Athén. (Rador.) A Havas hírszolgálati iroda jelenti a görög távirati iroda nyomán, hogy azok a külföldi lapokban napvilágot látott hírek, amelyek szerint angol repülőgépek felderítő utakkal megsértették vol-

na a görög semlegességet, nem felelnek meg a valóságnak. Ugyancsak azokat a híreket is cáfolja a görög távirati iroda, amelyek szerint az Albánia felé eső kikötőket megerősítették.

Spaak belga külügyminiszter:

„A szövetségesek kezdik megszokni a német légitámadásokat és a mozgóháborút“

Brüsszel. (Rador.) Spaak belga külügyminiszter csütörtökön beszédet mondott, amelynek során kijelentette, hogy a helyzet rendkívül komoly és hangsúlyozta, hogy a németek sajátos taktikát követnek, amely szerint csak igen kis frontszakaszon támadnak, de ezen nagymennyiségű hadianyagot vetnek harcra és támadásaikat a motorizált osztagok és a légi haderő támogatja. A támadásnak súlyos áldozatok árán ez a módja gyors területi nyereségekhez juttatja a németeket. A hadszínter egyes szakaszain, amelynek állását előbb megszerették, azután elveszítették, hatalmas széttöröcsolt tankokból álló halmazok fekszenek. Hasonlóképpen az ellenséges légi haderő is, amely két, sőt háromszor akkora mennyiségű repülőgé-

pet vet harcra, mint a szövetségesek, súlyos veszteségeket szenvedett. Ugy látszik, a szövetségesek kezdik megszokni a német légitámadásokat és a mozgóháborút, amelyben a támadások igen sürűek, anélkül, hogy a támadókat előbb látni lehetne. A nagy fáradtság ellenére, a csapatok hngulata kitűnő, különösen azóta, hogy a szövetséges csapatok egyesültek a belga hadsereggel. Erősítések szakadatlanul érkeznek, — fejezte be nyilatkozatát a belga külügyminiszter.

London. (Rador.) A Reuter iroda katonai szerkesztője azt írja, hogy Gamelin tábornagy feladata most az, hogy tartalékjaival felkészítse a német támadásokat, míg előt még kijelöli azt a vidéket, ahol alkalmas lesz ellen támadásba át-

mennie. Ez a régi taktikai probléma nem könnyen oldható meg akkor, amikorra egyidőben történnek a különböző frontszakaszokon. A franciák szerencséje itt az, hogy a Maginot-vonaljal rendelkeznek,

Washington véleménye a távolkeleti háború esélyeiről

Washington. (Rador.) A Távolkeleten lehetséges háborúval kapcsolatban a szenátus tengerészeti bizottságában kijelentették, hogy a háború rendkívül súlyos volna az Egyesült-Államok és Japán között és bár Japán könnyen sebezhető, mégis mindent el kell követni annak elhárítására. Az Egyesült-Államok nem félnek a tengeri támadástól, mert ez Japán legyőzetésével végződne.

A Bucuresti—Szófia közötti légijárat ünnepélyes felavatása

Szófia. (Rador.) Csütörtökön ünnepélyes keretek között folyt le Szófiában a Bucuresti—Szófia légi-ut ünnepélyes felavatása. A szófia repülőteret román és bolgár loboókkal díszítették fel és a Lares-gép érkezésénél Boideff tábornok, a bolgár légi haderő parancsnoka is megjelent, továbbá Bejnoffi protokollőnök, Eugen Filotti szófia román követ és a követség személynöke. A repülőgéppel Fotino, a Lares társaság elnökigazgatója is utazott. A repülőteren Boideff tábornok beszéd keretében üdvözölte a vendégeket

LEGUJABB SPORT

Bucuresti. A román válogatott jelöltek csütörtökön délután a giulesti-i stadionban a szövetségi kapitány vezetése mellett edzőmérkőzést tartottak, amely 3x15 perces harmadokból állott. Az edzés után a szövetségi kapitány összeállította a csapatokat, amelyek Budapesten a magyar A), illetve Bucurestiben a magyar B) válogatott ellen játszanak és ezek a következők:

A) válogatott: David — Sfera, Lengher — Vintila, Juhász, Demetrovici — Bindea, Reiter, Barátkv, Spielmann, Gica Popescu.

Tartalékok: Sadovskí, Felecan I., Simatoc, Mihailescu.

B) válogatott: Pavlovici — Petrescu, Slivat, — Siclovan, Rasinaru, Lupas — Kovács II., Ploesteanu, Cociuban II., Bodoia, Iordache.

Tartalékok: Feilinger, Dragan, Dragomirescu, Befa, Lukács.

Budapestről jelentik: A magyar válogatott jelöltek az ifjusági válogatott ellen edzőmérkőzést bonyolítottak le, amelyet a válogatott kísérleti csapat 4:1 arányban nyert meg. Az edzés után nem állították össze véglegesen Ginzery Dénes szövetségi kapitány a válogatott együttest, amely vasárnap Budapesten a román válogatott csapat ellen a küzdelmet felveszi. Egyelőre csak keret van, amelynek tagjai a következők:

Csikós, Körmenyi, Pákozdi, Biró, Polgár, Szalai, Király, Sárosi III., Balogh, Dudás, Kincses, Sárosi dr., Toldi, Szendrői, Harangozó, Gyetvai.

A budapesti mérkőzést egyébként a jugoszláv Podubski vezeti, az ifjusági csapatok meccsét pedig Kis M. Ernő.

LAPZARTA:

(Rador-jelentések)

RÓMA. A Havas hírszolgálati iroda jelenti, hogy az összes kanadai, skóciai és angol személynöki vendégek csütörtök reggel elhagyták Rómát és Angliába utaztak.

WASHINGTON. A Fehér Ház szóvivője az újságíróknak tett nyilatkozatában kijelentette, hogy Roosevelttel valóban küldött üzenetet Mussolininek. Ez azonban egy üzenetsorozatnak csak egy része és nem jelent újabb felhívást.

LONDON. A Reuter jelentése szerint Svájcban nem utasították az angol állampolgárokat, hogy térjenek vissza hazájukba, lehetséges azonban, hogy a helyi angol konzulok tanácsosnak vélték ha felszólítják az angol állampolgárokat, hogy hagyják el a városokat, ahol laknak. Ilyen eset például Zürichben fordult elő.

WASHINGTON. Roosevelt, az Egyesült-Államok elnöke csütörtökön délután a parlamentben beszédet mondott, amelyet az összes amerikai állomások közve, titettek.

WASHINGTON. A Német Távirati Iroda jelenti. A hajózási hivatal közlése szerint múlt év szeptemberétől mostanáig 178 amerikai hajót adták el külföldieknek. Ezek közül 40-et Anglia, 26-ot a panamai köztársaság, 26-ot Kanada, 19-et Franciaország és 9-et Belgium vásárolt meg.